

מחלקת ביטחון

1. כללי

- 1.1. בהתאם לתכנית הביקורת השנתית, נערכה בשנת 2019 ביקורת במחלקת הביטחון בעירייה.
- 1.2. המחלקה לביטחון ושירותי חירום בעירייה הינה הגורם האחראי, מטעם העירייה, על כלל נושאי הביטחון והחירום בתחום במרחב העירוני.
- 1.3. מחלקת הביטחון מקיימת קשרי גומלין בנושאים אלו עם פיקוד העורף, מל"ח (משק לשעת חירום), פס"ח (פינוי, סעד, חללים), משטרת ישראל, מד"א (מגן דוד אדום), משרד הבריאות ועוד, וכן מקיימת קשרי גומלין וסיוע הדדי עם רשויות מקומיות שכנות.

2. תכנית הביקורת

- 2.1. הביקורת התמקדה בבדיקתה בשנים 2017-2019, ובדקה את הנושאים הבאים:
  - 2.1.1. מבנה ארגוני ופעילות המחלקה.
  - 2.1.2. אבטחת מוסדות החינוך.
  - 2.1.3. התקשרות עם חברות האבטחה.
  - 2.1.4. תחזוקת המקלטים.
  - 2.1.5. ניהול מחסני החירום.
  - 2.1.6. ניהול מערך כיבוי אש ומניעת דלקות.
  - 2.1.7. הטיפול בכלי ירייה.
- 2.2. הביקורת נפגשה עם מנהל מחלקת ביטחון, ובעלי תפקידים במחלקה על מנת ללמוד על תהליכי העבודה הקיימים מההיבטים הסטטוטוריים, התפעוליים והכספיים.

3. סיכום הביקורת

- 3.1. בתום הביקורת, נדונו ממצאיה עם מנכ"לית העירייה, סמנכ"ל תפעול ושפ"ע ומנהל מחלקת ביטחון, לצורך קבלת התייחסותם לממצאי הביקורת.
- 3.2. הביקורת מציינת בחיוב כי לאורך כל שלבי העבודה זכתה לשיתוף פעולה מלא מכל הגורמים האחראים בתחום זה.
- 3.3. הביקורת התרשמה כי מנהל מחלקת הביטחון מנהל את המחלקה במקצועיות וביסודיות ראויה לציון.

ממצאי הביקורת העיקריים:

4. כללי

- 4.1. באופן כללי, התרשמה הביקורת כי במחלקת הביטחון קיימים עובדים מקצועיים ומסורים, אשר מחויבים לביטחון תושבי העיר בשגרה ובחירום.
- 4.2. תכנית העבודה של המחלקה הינה כללית מאוד, ואינה יכולה לשמש ככלי עבודה בידי מנהל המחלקה. התכנית אינה ניתנת למדידה ובחינה של יישומה.
- 4.3. הביקורת סבורה כי מבנה המחלקה מבוזר וגורם לעומס מטלות על מנהל המחלקה אשר מקשה על התנהלותו. בנוסף, קיים חוסר בתקני כ"א במחלקה, כפי שמוגדר בתקנים על פי משרד הפנים ופיקוד העורף, בעיקר בתחום המקלטים.
- 4.4. יש להגדיר באופן ברור את האחריות והמשאבים הנחוצים לביצוע משימות בממשקים של המחלקה עם יחידות אחרות כגון: אגף החינוך, מחלקת תחזוקת מבני חינוך והחברה לתרבות פנאי וספורט.

5. היבט חוקי

- 5.1. הביקורת הסתמכה בבדיקתה על החוקים והתקנות הבאים:
  - 5.1.1. חוק ההתגוננות האזרחית, תשי"א-1951.
  - 5.1.2. תקנות ההתגוננות האזרחית (השתתפות רשויות מקומיות), תשט"ז-1955.
  - 5.1.3. תקנות ההתגוננות האזרחית (ציוד ושילוט במקלטים ובמחסים ציבוריים), תשמ"א-1981.
  - 5.1.4. חוק כלי הירייה, התש"ט-1949.
  - 5.1.5. תקנות כלי ירייה (תקפם של הרישיונות), התשס"ג-2002.
- 5.2. בנוסף, הסתמכה הביקורת בבדיקתה על חוזר מנכ"ל משרד החינוך מספר 5.3 "נהלי ביטחון בבתי הספר" ועל הוראות העבודה הבאות:
  - 5.2.1. הוראת עבודה 5.7.4.01- ביקורת אבטחה במוסדות חינוך.
  - 5.2.2. הוראת עבודה 5.7.4.02- אחזקה וטיפול במקלטים עירוניים.
  - 5.2.3. הוראת עבודה 5.7.4.03- מסירת מקלטים לשימושם של גורמי חוץ.
  - 5.2.4. הוראת עבודה 5.7.4.04- קבלת הודעות בנושא ביטחון ממוסדות חינוך.
  - 5.2.5. הוראת עבודה 5.7.4.05- קבלת מאבטחים ושומרים למוסדות החינוך.
  - 5.2.6. הוראת עבודה 5.7.4.06- אופן הטיפול בפריצות ובשריפות במוסדות העירייה.
  - 5.2.7. הוראת עבודה 5.7.4.07- שמירה על מתקנים וציוד באירועים עירוניים.
  - 5.2.8. הוראת עבודה 5.7.4.08- ביקורת מניעת דליקות.
  - 5.2.9. הוראת עבודה 5.7.4.09- חלוקת נשק לעובדי העירייה.
  - 5.2.10. הוראת עבודה 5.7.4.10- הנחיות חירום לפינוי במקרה של שריפה במוסדות חינוך.

6. מבנה ארגוני

- 6.1. במחלקת הביטחון 8 עובדים, ובראשם מנהל המחלקה. המבנה הארגוני של המחלקה מבוזר (המבנה הארגוני מתואר בגוף הדוח), ואינו מחולק לפי תחומי האחריות הרחביים של המחלקה. לדוגמא: יחידת אבטחה, יחידת חירום ופרויקטים מיוחדים.
- 6.2. הביקורת מצאה כי סוגיות ביטחון שעולות בפעילות הקשורה עם החברה לתרבות, פנאי וספורט (להלן: "החברה לתפוי"ס") לא תמיד באות לפתחה של מחלקת הביטחון, דוגמא לכך הם אירועים הנעשים על ידי תנועות הנוער או פעילויות חוץ של המתנ"סים.
- 6.3. מנהל המחלקה הסביר כי אין לו את היכולת לדעת על אירועים אותם מנהלים גורמים מחוץ לעירייה ככל שלא נעשית אליו פנייה. לפיכך, אין לו את היכולת להנחות את מנהלי האירוע באשר לדרישות הבטיחות הנדרשות. כמו כן, אין למחלקת הביטחון את כוח האדם הנדרש למתן מענה מלא באשר לניהול נושא הביטחון באירועים המנוהלים על ידי גורמים אלו. ניכר כי ממשק העבודה עם החברה לתפוי"ס לוקה בחסר וקב"ט נוסף בשיעור משרה של 50% יוכל לתת את המענה הדרוש.
- 6.4. הביקורת סקרה את תחומי האחריות השונים המוטלים על המחלקה ואת כ"א המוקצה לכל אחד מהתחומים ומצאה כי קיים חוסר בתקני כ"א במחלקה, כדלקמן:
- 6.4.1. תחום המקלטים (לרבות מקלטים פרטיים משותפים) וכיבוי האש מנוהלים על ידי עובד אחד, למרות שעל פי הנחיות תקציב הג"א לשנת 2019 נדרשת העירייה להעסיק שני עובדים שיהיו אחראיים על תחזוקתם ושמירת כשירותם של כלל המקלטים בעיר, לרבות מקלטים במוסדות החינוך, ופקח אחד שיהיה אחראי על פיקוח ובקרה של המקלטים הפרטיים המשותפים. על מנת למצוא פתרון במסגרת כוח האדם הקיים, סמנכ"ל תפעול ושפ"ע הנחה כי כלל הפקחים יוכשרו על ידי ראש ענף מקלטים וכיבוי אש לביצוע פיקוח ואכיפה במקלטים הפרטיים המשותפים בעיר.
- כמו כן, סוכם כי היות והמקלטים במוסדות החינוך הינם בתחום אחריות חטיבת קהילה, דיווח כ"א להג"א באשר לעובדים האחראיים על תחזוקתם ושמירת כשירותם יכלול עובד מחטיבת קהילה.
- 6.4.2. מזכירתו של סמנכ"ל תפעול ושפ"ע מסייעת למנהל המחלקה במענה לטלפונים ותיאום פגישות אולם משרד המזכירות אינו מאויש. סמנכ"ל תפעול ושפ"ע מודע לבעיה והוא פועל לאיוש זמני של המשרה על ידי בת שירות לאומי.
- 6.4.3. רכזת כ"א בחירום נעדרת מעבודתה לעיתים קרובות (היעדרויותיה נתמכות באישורים רפואיים) והדבר פוגע בעבודה התקינה של היחידה.

7. תקציב המחלקה

7.1. הביקורת סקרה את תקציב המחלקה לשנת 2019, ומצאה כי בסוף חודש יוני המחלקה ניצלה 11% בלבד מתקציבה. הדבר נובע בעיקר משני הסעיפים המשמעותיים בתקציב: שמירה ואבטחת מוסדות החינוך ושמירה ואבטחת מוסדות העירייה, המסתכמים ב- 84% מסך התקציב. הניצול התקציבי של סעיפים אלו מבוסס על החשבונות אותן מעבירה חברת האבטחה "נוף ים" לתשלום לעירייה. מדובר בהוצאה האמורה להתפלג באופן אחיד על פני השנה. בשל אי סדרים בחברת האבטחה "נוף ים" היא העבירה לעירייה את החשבונות לתשלום בגין חודשים ינואר-יוני רק בחודש יולי, ולכן התשלומים אינם באים לידי ביטוי בסעיף התקציבי עד חודש יולי 2019.

7.2. בהתאם לדרישות סעיף 10 א לחוק ההתגוננות האזרחית, העירייה כוללת בתקציבה סכום לכיסוי הוצאות לצורכי ההתגוננות האזרחית בתחומה, בהתאם להנחיות מפקד הג"א ובאישור משרד הפנים. בשנת 2019 העירייה הקצתה 1,041,225 ₪ לטובת צורכי ההתגוננות האזרחית.

7.3. סעיף משמעותי נוסף הוא השתתפות העירייה בתשלום הג"א ארצי, המועבר למשרד הפנים. כל אחת מהרשויות המקומיות משתתפות במימון בתקציב הארצי של הג"א. עיריית בת ים מעבירה להג"א מידי שנה סכום שנקבע על ידי משרד הפנים, המהווה 8% מהתקציב השנתי של המחלקה. הביקורת מצאה כי הסכום טרם הועבר למשרד הפנים וזאת עד לחודש יוני, ולכן הניצול התקציבי של סעיף זה עומד על 0%.

7.4. תקציב בלתי רגיל (תב"ר)

7.4.1. **מיגון מוסדות חינוך**- תב"ר המבוסס על תקנה 04, בהתאם לנוהל הנחיות לסיוע של משרד החינוך ו/או שדרוג מרכיבי הביטחון. התב"ר מתחדש מידי שנה בהתאם לסכום הסיוע המאושר על ידי משרד החינוך.

7.4.2. **כיבוי אש במוסדות חינוך**- תב"ר שנוצר בשנת 2010 בעקבות פערים שנוצרו בין דרישות החוק עבור מערכות כיבוי האש לבין המערכות הקיימות במבני החינוך בעיר. בעקבות דיונים עם איגוד ערים לשירותי כבאות גובשה תכנית רב שנתית על פני 7 שנים לביצוע דרישות כיבוי אש במוסדות החינוך במבני העירייה.

8. אבטחת מוסדות חינוך

8.1. אבטחת מוסדות החינוך מורכבת ממספר רבדים היוצרים את מערך האבטחה השלם: אמצעים פיזיים, אמצעים טכנולוגיים ואמצעים אנושיים.

8.2. משרד החינוך הגדיר תקן על פיו על כל 25 בתי ספר תהיה משרת קב"ט אחת, התחשיב לגני הילדים מתייחס לכך שכל 25 גני ילדים יחשבו כבית ספר אחד.

8.3. בבת ים יש 42 בתי ספר, ו- 150 גנים עליהם אחראים 3 קב"טים. לכל אחד מהקב"טים יש תפקידים נוספים אותם הם ממלאים. על פי התקן כ- 16%

מחלקת ביטחון

מהמשרה של הקב"טים מאפשר למלא תפקיד נוסף, אך הביקורת לא מצאה ניתוח באשר להיקף המשרה הנדרשת לצורך מילוי התפקידים הנוספים המוטלים על הקב"טים, כך שלא ניתן לאמוד את העמידה של העירייה בתקן זה.

8.4. הביקורת מצאה כי הקב"טים עומדים בדרישות הסף המוגדרים על ידי משרד החינוך ומשרד הפנים. אחת מדרישות הסף היא שהקב"ט יהיה בעל נתונים מתאימים לנשיאת נשק בהתאם לחוק כלי ירייה, אולם לפי דיווח של מנהל מחלקת הביטחון, אין הם נושאים נשק באופן קבוע. סמנכ"ל תפעול ושפ"ע מבקש כי הקב"טים, במסגרת תפקידם, יישאו את הנשק אותו הם קיבלו מהעירייה, באופן קבוע.

8.5. הביקורת מציינת כי מידי שנה לפני פתיחת שנת הלימודים, נערכים על ידי אגף החינוך, כנסי מנהלי מוסדות חינוך פדגוגי (למנהלי בתי ספר ולגננות בנפרד). למרות שמדובר בפורום חשוב, בו ניתן להעביר במרוכז את הנחיות הביטחון, הקב"טים לא תמיד מוזמנים לשאת דברים בכנסים אלו, זאת למרות בקשותיו של מנהל המחלקה. מנכ"לית העירייה וסמנכ"ל תפעול ושפ"ע מדגישים כי קיימת חשיבות רבה להעברת המידע ביום העיון, שכן יש מנהלים וגננות חדשים, שעבורם המידע חדש וחשוב כי הוא יועבר על ידי הקב"ט.

8.6. הביקורת מצאה כי הקב"טים מקפידים לבצע תרגילים בבתי הספר ולהכין דוחות סיכום. הביקורת מציינת כי לא ניתן להבין אם הביקורות שנערכות הן חלק מתכנית העבודה, שכן אין בתכנית פירוט של בתי הספר אותם יש לבדוק, ואת אופי התרגיל אותו יש לבצע.

8.7. הביקורת סבורה שהיקף העבודה של המחלקה, אשר גדל לאחרונה בשל תוספת בדרישות בטיחות וגידול במספר גני הילדים, מצריך בחינה של תוכנה לניהול עבודת קב"טים, באמצעותה ניתן למחשב את עבודת הקב"טים, להפיק דוחות השוואתיים, אשר יתנו מידע למנהל המחלקה באשר לליקויים רוחביים שחוזרים על עצמם, בניית תכנית עבודה מבוססת על הממצאים ותוצאות התרגילים. מנהל המחלקה ציין כי קיימת תכנית לקחת חלק בפיילוט של משכ"ל אשר יתן מענה למיחשוב עבודת הקב"טים.

8.8. בכל אחד מבתי הספר ממנה המנהל עוזר לביטחון, לבטיחות ולשעת חירום (עב"ט). הביקורת מצאה כי בהתאם לחוזר מנכ"ל משרד החינוך, קב"ט בית הספר מאשר כל אחד מהעב"טים בבתי הספר, ומעביר טופס אישור למשרד החינוך. כמו כן, העב"ט עובר הכשרה מידי שנה לפני התרגיל השנתי.

8.9. בעת יציאת מוסד חינוכי לטיול או לפעילות מחוץ לבית הספר, עב"ט בית הספר מעביר לקב"ט המוסד הודעה על פעילות בלתי שגרתית על מנת לקבל את הנחיותיו המיוחדות לצורך הפעילות ולבנות את מערך האבטחה הדרוש להוצאת האירוע אל הפועל. אישור הקב"ט ניתן תחת קיומן של אותן הנחיות.

מחלקת ביטחון

- 8.10. הביקורת מצאה כי לכל הפעילויות אותם העבירו העב"טים לקב"ט היו אישורים והנחיות מיוחדות אותן יש לבצע לצורך קיום הפעילות. קיימים אף מקרים בהם הקב"טים נוכחים באירועים על מנת לפקח כי הם מתקיימים בהתאם להנחיות.
- 8.11. הביקורת מצאה כי אין קריטריונים אחידים על פיהם נקבע הצורך בנוכחות הקב"ט, והדבר נתון לשיקול דעתו בלבד.
- 8.12. הביקורת מדגישה כי במידה ואירוע לא מובא לידיעת מחלקת הביטחון, אין לה את היכולת לבנות את מערך האבטחה הנדרש ולהיערך בהתאם. לשם כך, על מנהל המחלקה לקבוע דרכי מעקב ופיקוח הכוללים ריענון וחיודוד נהלים עם כל הגורמים הרלוונטיים לנושא.
- 8.13. הביקורת מצאה כי מקרים בהם מאותרים ליקויי בטיחות באירועים או מקרים בהם לא קויימו הנחיות הקב"טים, לא מובאים לידיעת כלל מנהלי בתי הספר או הקב"טים, למרות שהפצת המידע עשויה למנוע את הישנות הדברים במוסדות חינוך אחרים בעיר.

9. התקשרות עם חברות למתן שירותי אבטחה

- 9.1. החל משנת 2012, ההתקשרות עם חברות האבטחה היא חלק ממכרז מסגרת של החברה למשק וכלכלה (משכ"ל). העיר חולקה לשני אזורי שירות, ועבור כל אחד מהאזורים נבחרה חברת אבטחה שונה. הביקורת סקרה בתרשים (פרק ג, סעיף 2.3) את החברות שהעניקו שירותי אבטחה לאורך השנים. החל מחודש 09/2019 כל שירותי האבטחה בעיר ניתנים על ידי חברת "התאמה השמה ומידע (1995) בע"מ", בניגוד לעבר.
- 9.2. מנהל המחלקה ציין כי פתיחת שנת הלימודים ב- 01/09/2019 נפתחה ללא חוסר במאבטחים, ללא היעדרויות או תקלות מיוחדות.
- 9.3. הביקורת בחנה את ההסכם עם חברת "התאמה" ומצאה כי היא אחראית לכל התשלומים החלים על כל מעביד עבור עובדיו ו/או מועסקיו. החברה אף התחייבה כי המשכורת המשולמת לכול אחד מעובדיה ו/או מועסקיה לא תפחת משכר היסוד הקבוע למאבטחים, בהתאם לצו ההרחבה בענף השמירה.
- 9.4. על פי ההסכם היה על החברה לצרף לחשבון הראשון שהיא הגישה בחודש 9/2015, תצהיר מנכ"ל ובו פירוט שמם של כל העובדים המועסקים על ידה במסגרת ההסכם וכן את תלושי שכרם, אך זה לא נעשה.
- 9.5. כמו כן, אין הקפדה לקבל מחברות האבטחה תצהיר של מורשי החתימה של החברה, מאושר על ידי רואה החשבון שלה, לפיו החברה עומדת בכול החובות והתשלומים החלים עליה על פי חוקי העבודה וההסכם וכי לעובדים משולם לפחות שכר המינימום הקבוע בחוק וכי כול התשלומים וההפרשות הם כמתחייב מהוראות חוקי העבודה. על פי ההסכם על החברה להעביר תצהיר כאמור אחת ל- 6 חודשים.
- 9.6. היועצת המשפטית ציינה כי בהתאם לחוק, העירייה בוחנת את תנאי ההעסקה של עובדי הקבלן ואת עמידתו בכול החובות והתשלומים החלים עליו על פי חוקי

מחלקת ביטחון

העבודה וההסכם באמצעות יועץ מטעם משכ"ל. מנהל המחלקה מקבל פעמיים בשנה דוח ממשכ"ל המעיד על ביצוע הבדיקה ומעביר אותו לעוזרת סמנכ"ל משאבי אנוש.

9.7. ההתחשבות עם חברות האבטחה מבוססת על נוכחות המאבטחים בבתי הספר ובמבנים העירוניים, וכן בגין הזמנת שירותי אבטחה ו/או שמירה. הביקורת סקרה את החשבונות החודשיים שהוגשו על ידי חברת "התאמה" בשנת 2019 ומצאה כי כל נתוני החשבונות תואמים לדיווחים המאושרים הקיימים במערכת. הדבר מעיד על הקפדה בנושא זה.

9.8. מנהל מחלקת הביטחון ציין כי עם הטמעת מערכת הדיווח החדשה, הקב"טים זיהו שינויים וטעויות בדוחות הנוכחות לאחר שאושרו על ידם במערכת. בדיקה פנימית במחלקה הובילה לכך שאופן אישור הקב"טים, לא נעל את דוחות הנוכחות לשינויים, ובעקבות כך התהליך תוקן. הביקורת משבחת את ערנות הקב"טים בתהליך אישור נוכחות המאבטחים והתאמתם לחשבונות המוגשים על ידי הקבלן לתשלום.

10. מקלטים ציבוריים

10.1. בעיר בת ים 22 מקלטים ציבוריים. מתוכם 20 באחריות העירייה, ושניים באחריות פיקוד העורף. מנהל מחלקת הביטחון ציין כי המקלטים שבאחריות פיקוד העורף לא מתוחזקים באופן ראוי, וכי הוא סבור שהעירייה צריכה לקבל את האחריות על מקלטים אלו.

10.2. האחריות לפתיחת המקלטים בחירום מוטלת על ראש ענף מקלטים וכיבוי אש במחלקת הביטחון. ב-05/2019, בעקבות הוראת ראש העיר על פתיחת המקלטים הציבוריים בעיר, נפתחו כל המקלטים תוך כ-45 דקות.

10.3. הביקורת ערכה סיור ב-8 מקלטים ומצאה כי המפתחות תאמו את מנעול המקלט, הם לא הוחלפו על ידי המחזיקים בהם.

10.4. הביקורת מצאה כי ברחובות הסמוכים למקלטים הציבוריים קיימים שלטי הכוונה למקלט, בהתאם לתקנות. מנהל המחלקה הוסיף כי לבקשת ראש העיר, בחודש 09/2019, יוסף שילוט גם בשפה הרוסית, לנוחיות ציבור העולים בעיר. הביקורת מציינת כי גודל האותיות בשילוט תואם את המינימום הקבוע בחוק, אולם השילוט כתוב בצבע אדום ולא שחור.

10.5. האחריות על הימצאות ציוד החירום במקלטים מוטלת על העירייה. התקנות מגדירות את רשימת הציוד בהתאם לגודל המקלט, כפי שמפורט בגוף הדוח. במהלך הסיור אותו ערכה הביקורת, נמצא כי בכל המקלטים מצוי מטף כיבוי אש, ובחלקם קיים גם תיק עזרה ראשונה. רכז מל"ח ציין כי קיים ציוד נוסף במחסני החירום, אך הוא מיושן וספק אם ניתן לעשות בו שימוש (ראה פרק ה).

10.6. הביקורת מצאה כי קיימת תכנית שנתית כללית מאוד לאחזקה ולטיפול במקלטים עירוניים, אשר אינה מפרטת את המקלטים אותם על ראש הענף

מחלקת ביטחון

לבדוק מידי חודש. לדברי ראש הענף ההחלטה הספציפית על שיפוץ מקלט מתקבלת לאחר עונת החורף, על מנת לבחון מקרים של נזילות ונזקי חורף. במהלך חודש יולי 2019 החל שיפוץ המקלט ברחוב נגבה 19.

11. מקלטים דו תכליתיים

11.1. העירייה עושה שימוש דו תכליתי ב- 14 מקלטים, המהווים כ- 70% מהמקלטים הציבוריים שבבעלותה.

11.2. הביקורת מצאה כי קיימת הוראת עבודה מפורטת בנושא מסירת מקלטים ציבוריים על ידי מחלקת הנכסים לשימושם של גורמי חוץ. הוראת העבודה היא מיום 10/06/2010, ויש לעדכנה ולהתאימה לשינויים המבניים שחלו במחלקת הנכסים בעירייה.

11.3. למרות הוראת העבודה המפורטת, הביקורת מצאה כי הרישום הקיים במחלקת הנכסים אינו מסודר, ולא ברור מיהם העמותות והגופים הפועלים במקלטים, והקובץ נועד לצרכים הפנימיים של ראש ענף מקלטים במחלקת הביטחון.

11.4. הביקורת מצאה כי מתוך 14 מקלטים דו תכליתיים, רק עבור שני מקלטים קיימת הקצאה, אך ההסכמים החתומים עם העמותות אינם בתוקף. כמו כן, הביקורת מציינת כי שני ההסכמים לא כוללים התייחסות לכך שהפעילות מתקיימת בתוך מקלט שאמור לשמש את תושבי האזור בעת חירום ו/או הדגשת השימושים המותרים במקלט, פינוי המקלט בעת חירום, חבות בתשלומי ארנונה, מים וחשמל, התחייבות לשמירה על ציוד החירום, איסור להחלפת מפתח ועוד.

11.5. מכאן, ששאר המקלטים נמסרו ללא הקצאה, דבר העומד בניגוד לנוהל ההקצאות.

12. מקלטים במוסדות חינוך

12.1. במוסדות החינוך בעיר קיימים כ- 100 מקלטים. לכל אחד ממוסדות החינוך בעיר יש תיק ביטחון בו מוגדר המרחב "הכי מוגן" לכל כיתה. מידי שנה, בתחילת כל שנת לימודים, קב"ט מוסדות החינוך של בית הספר, ביחד עם הנהלת בית הספר, בוחנים את המרחב הבטוח ואת התאמתו לשינויים במספר התלמידים.

12.2. בנוסף, קיימים 11 גנים בהם פתרון המיגון המוצע אינו מספק, ולכן במידה ויוכרז מצב חירום לא יתקיימו לימודים בגנים אלו.

12.3. תחזוקת המקלטים בבתי הספר אינה תחת אחריות מחלקת הביטחון, אלא באחריות מחלקת תחזוקת מוסדות חינוך, בחטיבת קהילה. לפני כ- 5 שנים הכין מנהל מחלקת הביטחון דוח ליקויים בו מפורטים כל דרישות התחזוקה לשיפוץ המקלטים. הדוח הועבר לסגן מנהל חטיבת קהילה ולמנהל מחלקת תחזוקת מוסדות חינוך, אולם לדברי מנהל מחלקת הביטחון עדיין קיימים ליקויים רבים שטרם תוקנו.

מחלקת ביטחון

12.4. מנהל מחלקת הביטחון מציין כי ראש ענף מקלטים וכיבוי אש מסייע, ככל שניתן, למנהל מחלקת תחזוקת מוסדות חינוך בבדיקת המקלטים, אולם אין לו את האפשרות לתת מענה מלא הן מבחינת היקף הזמן שנדרש לנושא והן מבחינת התקציב.

13. מקלטים פרטיים משותפים

13.1. בהתאם לנוהל פיקוד העורף, העירייה, באמצעות סיוע מפיקוד העורף, ערכה לפני 5 שנים מיפוי לאיתור כלל המקלטים הפרטיים המשותפים בשטחה. רכ"ז מ"ח ציין כי עבודת המיפוי שנערכה אינה מדויקת, המידע המעודכן במערכת ה-GIS באשר למקלטים הפרטיים המשותפים אינו נכון, ובשעת חירום לא ניתן להסתמך עליו.

13.2. חוק העזר העירוני הקיים אינו עונה על דרישות הנחיות פיקוד העורף, ואינו מגדיר את סמכויות הרשות המקומית בביצוע בקרה ואכיפה במקלטים פרטיים משותפים.

13.3. סמנכ"ל תפעול ושפי"ע הנחה את מנהל אגף הפיקוח העירוני ומנהל מחלקת הביטחון לפעול מול היועצת המשפטית ולשנות את חוק העזר בהתאם להנחיות פיקוד העורף.

13.4. על פי נוהל פיקוד העורף יש לבצע אכיפה ובקרה יזומה במקלטים הפרטיים המשותפים. כיום לא מתקיימת אכיפה יזומה.
קיימים שני תרחישים בהם נעשית בדיקה של המקלט:

13.4.1. בקשה להיתר בנייה בבניין בו קיים מקלט פרטי משותף - אחד התנאים למתן היתר בנייה הוא כי המקלט ראוי לשימוש. ראש ענף מקלטים וכיבוי אש בודק את המקלט ואת המתקנים בו ובמידת הצורך מוציא הנחיות לתיקון ליקויים שנמצאו. האישור לצורך היתר הבנייה ניתן רק לאחר תיקון הליקויים שנמצאו. מידי חודש קיימות עשרות בקשות בהם מטפל ראש ענף מקלטים.

13.4.2. תלונה שהתקבלה במוקד העירוני - בדרך כלל התלונות המתקבלות הן בגין שימוש או אחסון ציוד במקלטים הפרטיים. במקרים אלו, הטיפול נעשה על ידי הפיקוח העירוני ומתייחס רק לניקיון המקלט ממיטלטלן ולא לתקינות מתקנים החיוניים בו.

13.5. על מנת לקיים את הנחיות פיקוד העורף על העירייה לתקצב משרה לפקח על כל 1,500 מקלטים פרטיים משותפים, שתפקידו יהיה לבצע פיקוח עירוני על שמישות המקלט הפרטי. על פקח זה לעבור הסמכה מיוחדת על ידי אנשי פיקוד העורף.

14. מחסני החירום

14.1. רשות פס"ח (פינוי, סעד, חללים) עליונה במשרד הפנים פרסמה באוקטובר 2014 נוהל בנושא "אחסנה, אחזקה וטיפול בציוד פס"ח במחסני החירום שברשות

מחלקת ביטחון

המקומית" (נוהל מספר 27), במטרה להנחות את האחראים על הציוד ברשויות המקומיות בשיטות האחסנה, האחזקה והטיפול בציוד לקליטת מפונים ולטיפול בחללים בשעת חירום.

14.2. מחסני החירום בבת ים מפוזרים ב- 3 מוקדים: מחסן החירום הראשי במתחם המשק (אשר חסום לגישה בשנים האחרונות בשל בנייה של בית המשפט), מכולות שמונחות בחצר מבנה ברחוב אהוד קינמון 23 (אשר הגישה אליהן חסומה על ידי סירות של אגף החופים), וכן מכולה שמונחת בצמוד למחסן פיקוד העורף במתחם תיאטרון "נוצר". בנוסף לכך יש לעירייה שני חפ"קים (חוליית פיקוד קדמית) המאוחסנים במחסן של פיקוד העורף.

14.3. הביקורת סיירה במתחמים השונים ומצאה כי הציוד מאוחסן בכל אותם מקומות בתנאי אחסון לא נאותים. קיים ציוד רב שרכז מל"ח לא יודע מהי מידת זמינותו לשימוש. לדבריו מרבית הציוד שנמצא במתחם המשק אינו ראוי לשימוש בשל ליקויים קשים באחסונו.

14.4. הביקורת מצאה כי טיפול מונע בציוד החירום, כפי שנדרש בנוהל רשות פס"ח עליונה לא נעשה במשך שנים, כמו גם הביקורת החזותית הנדרשת וספירות המלאי אותן יש לבצע מידי שנה.

14.5. לסיכום, נכון למועד הביקורת אין תכנית סדורה לתיקון הליקויים והחוסר בציוד. הביקורת מדגישה כי חומרת המצב ידועה לאחראים במחלקת הביטחון, להנהלת העיר, ולרשות פס"ח, וקיימת הבטחה של משרד הפנים לסיוע כספי עבור רכישת ציוד חדש וראוי.

15. כיבוי אש ומניעת דלקות

15.1. מניעת דלקות היא אבן יסוד בשמירה על רכוש ומקרקעין של העירייה ועל בטיחות עובדיה. ראש ענף כיבוי אש ומקלטים עורך ביקורות יזומות בכל אחד ממוסדות החינוך ומבני העירייה. במהלך הביקורת הוא בודק את ציוד הכיבוי הקיים, תקינותו, תקפם של מטפי הכיבוי הקיימים במתחם ואת מיקומם, וכן את המספר הסידורי המוטבע בגוף מטף הכיבוי.

15.2. על פי הוראות העבודה בעירייה, על מנהל המוסד החינוכי במוסדות החינוך לערוך בקרה חודשית ולוודא כי ציוד הכיבוי מוצב במקומו הייעודי, אין סביבו חפצים הפוגעים בגישה אליו או מסתירים אותו, וכי אין סימני דליפה או פגיעה בנצרה/חותם.

15.3. הביקורת מצאה כי ראש ענף כיבוי אש לא מקבל דיווח על ביצוע הבקרה על ידי מנהלי מוסדות החינוך, גם אם נמצאים ליקויים. לדבריו, בשל העומס הקיים וריבוי המשימות אין הוא מסוגל לעקוב אחר הנושא.

15.4. הביקורת מציינת כי בעקבות החמרת תקן דרישות הכיבוי, במוסדות הלימוד, לפני כעשור, נדרשו עבודות התאמה גדולות בכל מוסדות החינוך בעיר. בשנת 2013 הנהלת העירייה הגיעה להבנות עם איגוד ערים לשירותי כבאות וגובשה תכנית

מחלקת ביטחון

עבודה רב שנתית המשתרעת על פני 7 שנים, במהלכה החלה העירייה ליישם את דרישות איגוד הכבאות. הביקורת מצאה כי מרבית התכנית יושמה, אך בעקבות שינויי חקיקה שחלים מעת לעת התכנית משתנה, כמו גם לוחות הזמנים לסיומה.

16. כלי ירייה

16.1. בהתאם לחוק כלי הירייה, התש"ט-1949, עיריית בת ים הוכרה כ- "יישוב ראוי", והרישיון המיוחד ניתן על ידי אגף הרישוי לכלי ירייה במשרד לביטחון הפנים באופן אישי לאחד הקב"טים במחלקה. רישיון זה תקף עד ליום 31/03/2019.

16.2. לעירייה 48 נשקים, מתוכם 29 ברשות עובדי עירייה, בהתאם לאישור שניתן על ידי קב"ט במחלקת הביטחון, בעל הרישיון המיוחד.

16.3. הביקורת מצאה כי העירייה מקפידה לקיים את ההכשרות לעובדים המחזיקים נשק השייך לעירייה. כמו כן, במעמד קבלת הנשק, מקבל העובד הנחיות באשר לאופן נשיאת הנשק, אחסונו והשימוש בו. במעמד זה מובהר לעובד כי עליו לשאת את הנשק על גופו במסגרת עבודתו.

16.4. הביקורת מצאה כי הנשקים בחדר הנשקים מאוחסנים בכספת בתוך מרתף, והגישה אליהם אפשרית רק לבעל הרישיון המיוחד. כל כניסה לחדר הנשקים יוצרת קריאה במוקד, והם יוצרים קשר עם בעל הרישיון המיוחד על מנת לוודא כי לא מדובר בפריצה.

הביקורת ממליצה

- א. להתאים את המבנה הארגוני במחלקה לתחומי הפעילות השונים באופן אופקי, תוך הגדרת תחומי אחריות לסגני מנהלי המחלקה.
- ב. לאייש את תקני כוח האדם החסרים, אשר היעדרם פוגע באיכות ויעילות הטיפול במשימות המחלקה: תקן מזכירת המחלקה והתקנים החסרים בתחום הטיפול במקלטים, או למצוא חלופות ארגוניות אחרות למיתון העומס הקיים על עובדי המחלקה ולביצוע משימות המחויבות על ידי פיקוד העורף. הביקורת מודעת לתכנית ההבראה בה מצוייה כעת העירייה, שיתכן ותכלול גם פיטורי עובדים, ולכן מובן כי קיים קושי מהותי לגייס עובדים חדשים. הביקורת סבורה, כי על העירייה לקבל החלטות בנושא זה במסגרת רה - הארגון המתייחסות לסדרי עדיפויות (חוקים, נהלים, צרכים וכו).
- ג. להגדיר את מסגרת האחריות של מחלקת הביטחון באירועים המאורגנים על ידי החברה לתפוי"ס (ראה פרק א בדוח).
- ד. להכין תכנית עבודה מפורטת, אשר תכלול הגדרת היעדים ומדידת העמידה ביעדים אלו על פני לוחות הזמנים המוגדרים.
- ה. לקבוע קריטריונים קבועים לאירועי מוסדות החינוך בהם יש צורך בנוכחות של קב"ט. הקריטריונים יקבעו בהתאם לכמות התלמידים הצפויים לקחת בו חלק, אופיו של האירוע, מיקום האירוע וכד.
- ו. להביא לידיעת כלל מנהלי בתי הספר והעב"טים בעיר ליקויי בטיחות ואי קיום הנחיות, אשר אותרו בביקורת שנערכה על ידי קב"ט בית הספר, בעת אירועים ופעילויות מחוץ למוסדות החינוך, על מנת למנוע, ככל שניתן, את הישנות המקרים.
- ז. לדרוש מחברת האבטחה את התצהירים המוגדרים בהסכם אחת ל-6 חודשים.
- ח. לדרוש ממשכ"ל העתק מאישור בודק השכר מטעמם, אשר בודק את תנאי ההעסקה של עובדי חברת האבטחה ואת עמידתה בכול החובות והתשלומים החלים עליה על פי חוקי העבודה וההסכם.
- ט. לכתוב נוהל עבודה מקיף שיסדיר את תהליך העבודה של העירייה מול כלל הקבלנים עימם היא מתקשרת באמצעות משכ"ל, ולהבחין בין הבקורות הנדרשות במידה והקבלן נותן את השירות באופן ישיר, ובין אם הוא נותן שירות כחלק ממכרז מסגרת של משכ"ל (בהתאם לפרק ג סעיף 3.3.7).
- י. לעדכן את כלל הוראות העבודה הקיימות במחלקה, ולבחון את התאמתן לשינויים שחלו בחוק ו/או בתהליכי העבודה.
- יא. לפעול להסדרת אחזקתם ופעילותם של גופים ועמותות במקלטים הציבוריים, כפי שנדרש על פי החוק ועל פי נהלי העירייה.

מחלקת ביטחון

- יב. להכניס לתכנית העבודה את תחזוקת המקלטים במוסדות החינוך, ולהקציב את התקציב וכוח האדם הנדרשים לתיקון כלל הליקויים במקלטים אלו ולתחזוקתם השוטפת.
- יג. לערוך תכנית רב שנתית לשיפוץ ותחזוקת המקלטים בכלל מוסדות החינוך, אשר תמנע את הליקויים.
- יד. לערוך מיפוי לאיתור כלל המקלטים הפרטיים המשותפים בשטח העיר ולעדכן את נתוני מערכת ה-GIS.
- טו. לחוקק חוק עזר עירוני המגדיר את סמכויות הרשות המקומית בביצוע בקרה ואכיפה במקלטים פרטיים משותפים, בהתאם להנחיות פיקוד העורף.
- טז. לבצע אכיפה ובקרה יזומה במקלטים הפרטיים המשותפים, בהתאם להנחיות פיקוד העורף. לערוך פירוט לתהליך האכיפה והבקרה וכן למשאבים הנחוצים לצורך יישום ההמלצות המפורטות בגוף הדוח.
- יז. לבנות תכנית להעברת הציוד הקיים, לאחר בחינת תקינותו, ממחסני החירום של העירייה למחסן החירום במתחם תיאטרון "נוצר", אשר תגדיר את אבני הדרך בתהליך החל מהכשרת מחסן החירום ועד תום ביצוע ההצטיידות וסידור המחסן, לרבות הגדרת לוחות הזמנים. הביקורת הגדירה בגוף הדוח היבטים שיש לקחת בחשבון בעת בניית התכנית.
- יח. להתייחס בביקורת כיבוי האש השנתית, אשר נערכת על ידי ראש ענף כיבוי אש ומקלטים גם לנאותות ביצוע הביקורות החודשיות המבוצעות על ידי מנהלי מוסדות החינוך, ולמצאים שעולים מהן.

פרק א' - מבנה ופעילות המחלקה

1. בללי

1.1. מחלקת הביטחון בעירייה ממוקמת בחטיבת התפעול והשפייע וכפופה באופן ישיר לסמנכ"ל החטיבה. בראשה עומד קב"ט העירייה, שהוא מנהל המחלקה.

2. תחומי פעילות

2.1. מחלקת הביטחון אמונה על תחומי פעילות רבים הכוללים, בין היתר, את הנושאים הבאים:

2.1.1 ביטחון במוסדות החינוך

שמירה ואבטחת מוסדות החינוך בהתאם להנחיות משטרת ישראל. היערכות לאירועי חירום וביצוע תרגילים להגברת המוכנות במוסדות החינוך בעיר על פי תרחיש הייחוס המוגדר על ידי פיקוד העורף, כגון: מלחמה, רעידת אדמה ועוד.

2.1.2 מוכנות לשעת חירום

היערכות לאירועי חירום וביצוע תרגילים להגברת המוכנות של עובדי העירייה בעת מלחמה, רעידת אדמה או כל תרחיש אותה הגדיר פיקוד העורף. מוכנות תשתיות לחירום, כגון: מקלטים ציבוריים, מקלטים פרטיים משותפים, מרכז הפעלה, מרכזי קליטה למפונים, חפ"ק נייד עירוני. עריכת קורסים, השתלמויות וריענון לבעלי תפקיד בחירום. השתתפות בתרגילים ארציים והפעלת תרחישי חירום עירוניים.

2.1.3 שיתוף פעולה עם גופים חיצוניים.

מחלקת הביטחון משתפת פעולה עם הגופים החיצוניים הבאים: פיקוד העורף, רשות חירום לאומית (רח"ל), פס"ח, מל"ח, משטרת ישראל, המרכז לשלטון מקומי, חברת החשמל, מי בת ים, משרדי הממשלה- בריאות, פנים, ביטחון, כלכלה וכו'.

2.1.4 מחסני חירום

אחסון ציוד החירום והיכולת לספק את הציוד הנדרש בעת אירועי חירום.

2.1.5 אבטחה

אבטחה ושמירה במבנים עירוניים. אבטחה ושמירה בבית המשפט לעניינים מקומיים. אספקת מאבטחים, מערכות מיגון ואזעקות.

2.1.6 **אבטחת אירועים בעיר**

בניית תכנית אבטחה לאירועים עירוניים, אישורה ותפעול כוחות אבטחה. שיתוף פעולה עם משטרת ישראל. פיקוח מקצועי לקב"טים.

2.1.7 **נשקים בבעלות העירייה**

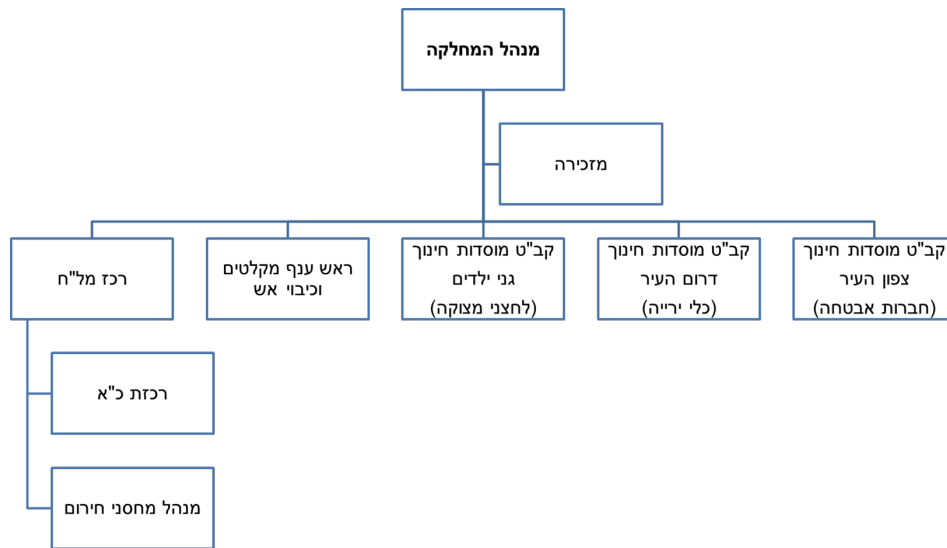
ניהול מאגר הנשקים. בקרה אחר עמידה בהנחיות החוק והמשטרה באשר למקבלי נשקי העירייה.

2.1.8 **כיבוי אש**

הצבת והתקנת מערכות כיבוי אש, גילוי והתראה בכל מוסדות העירייה. קיום מערך הדרכה שנתי לבעלי תפקידים. בקרה ותקינות המערכות הקיימות במוסדות החינוך ומבנים עירוניים.

3. **מבנה ארגוני**

3.1. במחלקת הביטחון 8 עובדים, בראשם מנהל המחלקה. להלן תרשים המבנה הארגוני של מחלקת הביטחון:

3.2. להלן תחומי האחריות של כל אחד מעובדי המחלקה:

3.2.1 **מנהל מחלקת הביטחון**

מנהל המחלקה ממונה על שירותי חירום וביטחון ברשות המקומית ומשמש כקצין הביטחון העירוני. במסגרת תפקידו הוא אחראי על ניהול, הכנה והפעלת מערך הביטחון והחירום הרשותי, תוך שיתוף פעולה עם רשויות שונות וכלל הכוחות הביטחוניים הפועלים במרחב. מנהל המחלקה מוביל את היערכות העירייה לחירום, מרכז ומנהל את מערך הביטחון במוסדות החינוך, לרבות מערך האבטחה. יש לו את הסמכויות לניהול אירועים, והוא מוסמך לקבוע ולאשר את דרישות הביטחון לאירועים שונים המתקיימים בעיר.

מחלקת ביטחון

מנהל המחלקה הוא הגורם היחידי הכותב פק"מ (פקודת מבצע) אבטחה לאירועים המתקיימים ברחבי העיר.

3.2.2. מזכירת המחלקה

לאחר פרישתה של מזכירת מחלקת הביטחון, מזכירתו של סמנכ"ל תפעול ושפ"ע משמשת גם כמזכירת המחלקה. אי לכך המשרד אינו מאויש באופן קבוע. בנוסף, לדברי מנהל המחלקה, חלק מתפקידי מזכירת המחלקה שפרשה, הנוגעים לסיוע ובקרה אחר חשבוניות לא מבוצע על ידי מזכירת סמנכ"ל תפעול ושפ"ע וכתוצאה מכך מוגבר העומס הקיים על מנהל המחלקה.

סמנכ"ל תפעול ושפ"ע ציין כי הוא פועל לאיזון זמני של המשרה על ידי בת שירות לאומי. מנהל המחלקה יגיש את הבקשה על מנת לקדם את הנושא.

3.2.3. קב"ט מוסדות חינוך

על פי חוזר מנכ"ל משרד החינוך 5.3-35, קב"ט מוסדות חינוך אחראי לקיום סדרי הביטחון במוסדות החינוך בעיר, היערכותם למצבי חירום וטיפול בכלל נושאי הבטיחות באותם מוסדות.

בנוסף לכך, לכל אחד מהקב"טים אחריות נוספת על אחד מהנושאים הבאים: טיפול בקווי המצוקה בגני הילדים, ניהול מאגר הנשקים וניהול קשרי העבודה עם חברות האבטחה.

יובהר כי שניים מהקב"טים הם סגני מנהל המחלקה.

3.2.4. ראש ענף מקלטים וכיבוי אש

אחראי על עמידה בכללי כיבוי האש וקיומם של אמצעי ההגנה המחוייבים על פי חוק בכל מבני העירייה ומוסדות החינוך בעיר.

כמו כן, הוא אחראי על המקלטים העירוניים והתאמתם לצרכי התושבים בשעת חירום. לדברי מנהל המחלקה מדי חודש מוגשות עשרות בקשות להיתרי בנייה הדורשות את בדיקת המקלט בנכס, והגורם היחידי שעורך את הבדיקה הוא ראש הענף, זאת בשל הסמכתו לערוך ביקורת מקלטים.

הרכב השייך למחלקה משמש את ראש הענף במשימותיו.

הביקורת מדגישה כי היקף העבודה בתחום המקלטים וכיבוי האש גבוה משמעותית בהשוואה לביצוע עבודה בהיקף משרה מלאה.

ראש ענף מקלטים וכיבוי אש מוגדר כסגן מנהל מחלקה. סמנכ"ל תפעול ושפ"ע הדגיש כי הוא אחד מהעובדים המצטיינים בעירייה.

3.2.5. רכז מל"ח

אחראי על ניהול, הכנה והפעלת מערך החירום והביטחון בעירייה, בסיוע הדדי עם רשויות שכנות ברגיעה ובחירום, תוך שיתוף פעולה עם כלל הכוחות הפועלים במרחב.

לרכז המל"ח כפופים פקידה אשר בונה ומנהלת את מערך המתנדבים בחירום ומנהל מחסני חירום שאחראי גם על תחזוקת מרכז ההפעלה העירוני.

3.2.6. רכזת כ"א בחירום

אחראית על ניהול, ושיבוץ מתנדבים בעת חירום. מערך המתנדבים הינו באחריות אגף משאבי אנוש, אך בשל העובדה כי הנושא לא טופל במשך שנים, הוחלט כי המשימה תוטל על מנהל מחלקת הביטחון, ולצורך כך נוספה למחלקה עובדת.

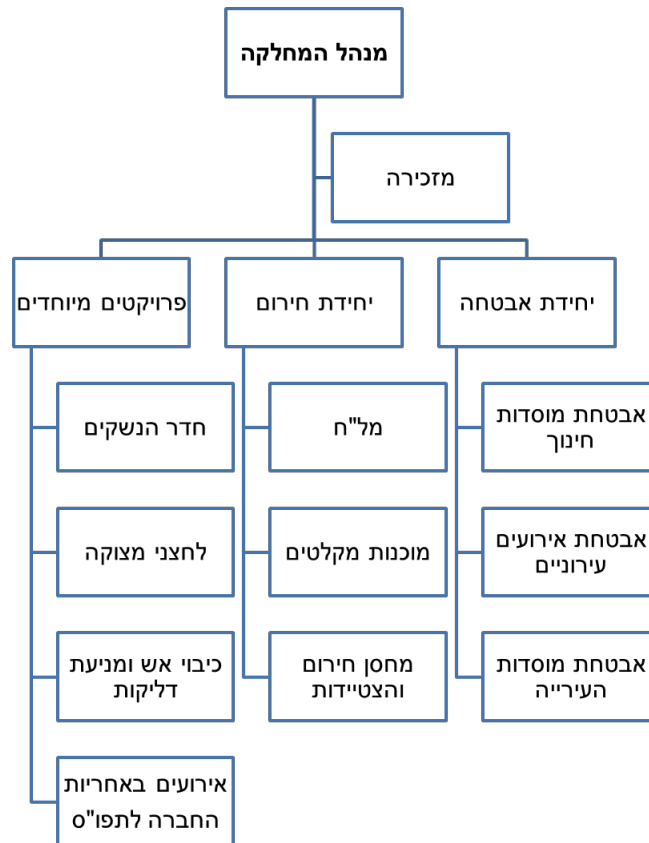
מנהל המחלקה ציין כי רכזת כ"א נעדרת רבות מעבודתה, אמנם היעדרויותיה מוצדקות ונתמכות באישורים רפואיים, אבל הדבר פוגע בעבודה התקינה של היחידה. סמנכ"ל תפעול ושפ"ע הורה לתעד את חוסר שביעות הרצון של מנהל מחלקת הביטחון מהתנהלותה של עובדת זאת, ואת ההתראות הניתנות לה.

3.3. סוגיות ביטחון העולות בפעילות הקשורה עם חברת תפוי"ס לא תמיד באות לפתחה של מחלקת הביטחון, דוגמא לכך הם אירועים הנעשים על ידי תנועות הנוער או פעילויות חוץ של המתנ"סים. מנהל המחלקה הסביר כי אין לו את היכולת לדעת על אירועים אותם מנהלים גורמים מחוץ לעירייה במידה ולא נעשית אליו פנייה, ולכן אין לו את היכולת להנחות את מנהלי האירוע באשר לדרישות הבטיחות הנדרשות.

3.4. מנהל המחלקה ציין כי דרוש קב"ט שירכז את נושא האבטחה מול חברת תפוי"ס. קב"ט זה יהיה חלק ממערך הביטחון של העירייה, ויקח חלק בפגישות התיאום, והוצאת האירועים אל הפועל.

3.5. בנוסף, ציין מנהל המחלקה כי במרבית הרשויות המקומיות במחוז ת"א של משרד החינוך יחידת הביטחון מוגדרת כאגף. לדבריו, תחומי האחריות הרבים והיקף העבודה מחייבים זאת.

3.6. הביקורת סבורה כי שינוי מבני של המחלקה, וריכוז הקב"טים כיחידת אבטחה יכולים לסייע בניהול יעיל של המחלקה. כיום, כל הנושאים הרוחביים של המחלקה מבוזרים בין הקב"טים. המבנה הקיים אינו מאפשר למנהל המחלקה ניהול יעיל ובקרה מלאה אחר ביצוע המשימות שכן מוטת השליטה שלו רחבה מאוד. להלן המבנה הארגוני עליו הביקורת ממליצה:

3.7. הביקורת סבורה כי מבנה יחידת החירום במחלקת הביטחון נכון, אולם יש להעביר ליחידה גם את האחריות על מוכנות המקלטים בשעת חירום.

3.8. הביקורת ממליצה להגדיר את אחד הקבי"טים כמנהל האחראי על יחידת האבטחה, אשר תרכז את כלל תחומי האבטחה בעיר.

3.9. מנהל מחלקת הביטחון מסכים עם השינוי המוצע, ואף הציג אותו למנכ"לית העירייה. לדבריו השינוי יתאפשר בעתיד, שכן חלק גדול מכוח האדם צפוי לצאת לפנסיה בתקופה הקרובה.

4. תקציב הג"א מקומי

4.1. על פי סעיף 10 א לחוק ההתגוננות האזרחית, על העירייה לכלול בתקציבה סכום לכיסוי הוצאות לצורכי ההתגוננות האזרחית בתחומה. הרכב הסכום נקבע על פי הנחיות מפקד הג"א ונבחן על ידי משרד הפנים.

4.2. מנכ"ל משרד הפנים מפיץ, לראשי הרשויות המקומיות, מידי שנה, הנחיות לבניית תקציב הג"א. ב- 10/2018 הפיץ המנכ"ל את הנחיותיו להכנת תקציב עבור שנת 2019. ההנחיות כוללות התייחסות לתהליך הכנת התקציב ואישורו, סעיפי התקציב והקריטריונים לקביעת הסכומים בו, הבקרה התקציבית שיש לבצע ברשות ועוד.

4.3. ב- 03/01/2019 הועבר לעירייה ריכוז נתוני התחשיב המאושר לשנת 2019, חתום על ידי הממונה על המחוז במשרד הפנים, ומפקדת מחוז דן בהג"א, אשר הסתכם ב- 1,041,225 ש"ח, ומהווה 9.2% מסך תקציב המחלקה. להלן הפירוט סעיפי התקציב המאושר, לרבות הסברים על תהליך חישוב הסכום המתוקצב:

מחלקת ביטחון

סעיף	תקציב שנתי (₪)	הסבר
מקלטים		
כ"א לאחזקת מקלטים ציבוריים כולל מוסדות חינוך (2 עובדים)	260,000	על פי תקן כ"א לניהול ואחזקת המקלטים, אשר נקבע על ידי הג"א, בעיר שבה מעל 100 מקלטים יש צורך ב- 2 עובדים. החישוב כולל מקלטי מוסדות חינוך. כיום, קיים עובד אחד, שזו אינה משימתו היחידה.
אחזקת מקלטים רגילים (7 מקלטים)	14,000	2,000 ₪ למקלט רגיל ו- 1,000 ₪ למקלט דו תכליתי או מקלט במוסדות חינוך, עבור רכישת חומרים וחלפים לאחזקה ובדק, כיסוי הוצאות חשמל מים וציוד התגוננות במקלטים.
אחזקת מקלטים דו תכליתיים ומוסדות חינוך (114 מקלטים)	114,000	
שיפוץ מקלטים	100,000	שיפוץ מקלט אחד בשנה, לצורך שדרוג משמעותי הכולל תקרה אקוסטית, ריצוף ועוד.
מתקנים ברשות		
מחסן חירום רשותי (אחזקה, תיקון מבנה, בדק)	10,000	תיקון ואחזקת המחסן, רכש ותיקון אצטבאות (מדפים) משטחים, רכש ציוד התגוננות ועוד.
מחסן ערכות מגן (על פי תחשיב של שני מחסנים)	8,000	סעיף חובה לצורך הוצאות תחזוקת המחסן.
אחזקת מרכז ההפעלה	15,000	אחזקה והתאמת מרכז ההפעלה לתפקוד בשעת חירום, לרבות הוצאות ניקיון, ריהוט, מוצרי חשמל, ציוד ועזרים.
רכש ואחזקת ציוד		
אחזקת נגררים ייעודיים (7 נגררים)	3,500	עבור רישוי וביטוח נגררים ייעודיים לחירום הכוללים, בין היתר, חפ"ק, תאורה, חילוץ ועוד.

מחלקת ביטחון

סעיף	תקציב שנתי (₪)	הסבר
רכש אמצעים לחירום	70,000	רכש לצורך קידום המוכנות ברשות ותמיכה ברציפות התפקודית ברשות, בהתאם לפערים המפורטים בהנחיות. הסכום נגזר מכמות התושבים בעיר.
מערכת שליטה ובקרה לחירום	10,000	רכש המערכות ותחזוקתן, בתיאום עם פיקוד העורף.
פרסום והדרכה	39,701	מידע לציבור בנושאי התגוננות אזרחית. הסכום נגזר מכמות התושבים בעיר.
ביטוח מרכיבי התגוננות	10,000	סכום קבוע.
צרכים ייחודיים (בתיאום עם הג"א)		
בדיקות תקופתיות למערכות אוורור וסינון	1,800	מערכת האוורור מחייבת בדיקה כל 5 שנים. בשנת 2019 יש צורך לבדוק רק מערכת אחת.
רכש מערכת סינון ואוורור	30,000	רכש עבור מקלטים בהם לא קיימת מערכת סינון. התקציב מאפשר רכש של מערכת אחת.
רכש אמצעים להתאמת חניון תת קרקעי כמחסה ציבורי	180,000	בהתאם לתכנית שאושרה על ידי פיקוד העורף.
רציפות תפקודית (נהלים/פעילות)	30,000	לצורך יצירת רציפות תפקודית בשעת חירום. תכנית העבודה אושרה על ידי פיקוד העורף.
הרחבה והתאמת מבנים לחמ"לים	100,000	התכנית אושרה לפעולה על ידי פיקוד העורף
צרכים ייחודיים אחרים	40,000	פערים בענייני התגוננות בהתאם לתכנית פרטנית שהגישה העירייה למפקד מחוז הג"א ולמשרד הפנים.
תשלום כהשתתפות המימון הוצאות מרשויות אחרות (ת"א)	5,224	עבור הוצאות אחזקה המשותפות לכלל הרשויות בנפה, על פי מפתח

מחלקת ביטחון

סעיף	תקציב שנתי (₪)	הסבר
		קבוע מראש. עיריית ת"א היא הרשות המתחזקת אליה שייכת עיריית בת ים.
סך הכל	1,041,225	

4.4. מנהל מחלקת הביטחון ציין כי הסכום אותו התחייבה העירייה להשקיע בהתגוננות בא לידי ביטוי בסעיפי תקציב המחלקה השונים, לדוגמה: אחזקת מרכז ההפעלה והוצאות עבור פרסום.

4.5. הביקורת בדקה ומצאה כי לכל אחד מהסעיפים המאושרים על ידי הג"א קיימת התייחסות בתקציב המחלקה.

4.6. הביקורת איתרה סעיפים תקציביים אשר ניצולם טרם החל, מרביתם נוגעים להצטיידות לחירום, שאחסונם לא מתאפשר עד התאמת מחסן החירום לצורכי העירייה. בימים אלו מכין רכז מ"ח את רשימת הציווד, והזמנתו תעשה במהלך חודש ספטמבר 2019.

4.7. הביקורת מדגישה כי בשנים 2017-2018 הסכום שתוקצב על ידי הג"א נוצל כמעט במלואו. שיעור הניצול עמד על מעל 95%.

4.8. השתתפות בתקציב הג"א ארצי

4.8.1. במסגרת תקציב הג"א מקומי קיים סעיף "השתתפות בתקציב הג"א ארצי". לדברי מנהל המחלקה כל אחת מהרשויות המקומיות משתתפות במימון בתקציב הארצי של הג"א, ולכן עיריית בת ים מעבירה להג"א מידי שנה סכום שנקבע על ידי משרד הפנים.

4.8.2. עד למועד הביקורת טרם העבירה העירייה להג"א את הסכום לשנת 2019. הביקורת מצאה כי בכל שנה מועבר להג"א הסכום אותו הם דורשים בשנת המס הקודמת, כך שבשנת 2019 אמורה העירייה להעביר כ- 870 אלפי ש"ח שנדרשו בשנת 2018. והסכום של 937,000 אשר נדרש עבור שנת 2019 יועבר רק בשנת 2020.

5. תקציב המחלקה השוטף

5.1. הצעת תקציב היא כלי ניהולי המשמש את מנהל המחלקה לצורך תכנון, תיאום ושליטה על ביצוע. תקציב מחלקת הביטחון לשנת 2019 עמד על 11,234,000 ש"ח, על פי הפירוט הבא:

שיעור ניצול	ביצוע עד 06/2019 (₪)	תקציב שנתי (₪)	סעיף
58%	11,621	20,000	הוצאות שונות
11%	13,782	120,000	מערכות התראה במוסדות עירוניים
0%	--	15,000	כיבוד למתנדבי משמר אזרחי
0%	--	10,000	הוצאות פרסום
0%	--	12,000	הוצאות שונות
16%	217,940	1,340,000	שמירה במוסדות עירוניים
2%	3,510	182,000	תחזוקת מקלטי הג"א
0%	--	40,000	הוצאות פרסום
45%	6,810	15,000	מרכז הפעלה
0%	--	937,000	השתתפות בתקציב הג"א ארצי
5%	7,235	150,000	טיפול במערכות כיבוי אש
7%	3,120	45,000	מל"ח
14%	12,455	88,000	אבטחה במכללת בת ים
11%	897,621	8,060,000	שמירה ואבטחת מוסדות חינוך
46%	91,184	200,000	אחזקת מערכת התראה
11%	1,011,615	11,234,000	סך הכל

5.2. מנתוני הטבלה עולה כי במהלך 6 החודשים הראשונים של השנה נוצלו 11% מתקציב המחלקה. קיימים סעיפים תקציביים שלא נוצלו כלל כגון: כיבוד למתנדבי משמר אזרחי, פרסום, השתתפות בתקציב הג"א ארצי ועוד.

5.3. הביקורת סקרה את ההוצאות ובחנה את אופן ניצול התקציב בסעיפים הבאים:

5.3.1. תחזוקת מקלטי הג"א.

הביקורת בדקה את הסיבה לניצול של 2% בלבד מהתקציב במחצית הראשונה של השנה ומצאה כי תקציב התחזוקה משמש לשיפוץ ושיקום

מחלקת ביטחון

מקלטים ציבוריים, בעיקר בעקבות נזילות מים לאחר החורף, כך שניצול התקציב נעשה בעיקרו בחודשים יולי-ספטמבר. לדברי מנהל המחלקה התקציב השנתי מספיק לשיפוץ כללי של כ- 2 מקלטים בלבד בשנה. בחודש יולי 2019 החל שיפוץ המקלט ברחוב נגבה 19.

5.3.2. שמירה ואבטחת מוסדות חינוך

ניצול תקציב אבטחת מוסדות החינוך מבוסס על החשבוניות אותן מעבירה חברת האבטחה לעירייה (ראה פרק ג).

הביקורת מצאה כי הניצול התקציבי של סעיף השמירה עומד על 22% בלבד, למרות שמדובר בהוצאה המתפלגת באופן אחיד על פני השנה. מניתוח סעיף זה עולה כי הניצול התקציבי המוצג הוא של חברת אבטחה אחת בלבד, חברת "התאמה", זאת בשל אי סדרים בחברת האבטחה השנייה, חברת "נוף ים". מנהל המחלקה הסביר כי חברת "נוף ים" העבירה את החשבונות עבור חודשים ינואר- יוני רק במהלך חודש יולי, זאת למרות בקשות חוזרות ונשנות של מנהל המחלקה ומספר פגישות שלו עם הנהלת החברה.

5.3.3. הוצאות פרסום והדרכה

בשנת 2019 הועברו לעירייה מהג"א 39,701 ש"ח לטובת פרסום והדרכה. הביקורת מצאה כי הסכום משמש את מנהל המחלקה להפקת שילוט חירום בגני הילדים, במקלטים, במרכז ההפעלה וכד.

הביקורת מדגישה כי בשנים 2018-2019 סעיף תקציבי זה כלל לא נוצל.

5.4. הביקורת בחנה את תקציב המחלקה על פני שלוש השנים האחרונות ומצאה כי בשנת 2019 העירייה הגדילה את תקציב המחלקה ב- 9%, לאחר שבשנת 2018 היא הותירה אותו בסכום דומה לשנת 2017 (ירידה של 0.2%).

5.5. הגידול העיקרי בשנת 2019 היה בסעיף השמירה במוסדות העירוניים (15%), בסעיף שמירה ואבטחת מוסדות חינוך (8%) ובסעיף מ"ח (800%).

5.6. בעמוד הבא מופיעה טבלה המשווה בין התקציב לביצוע בשנים 2017 ו- 2018. מנתוני טבלה זו ניתן לראות כי המחלקה עמדה ביעד התקציבי וניצול התקציב בשנים אלו היה 95% ו- 100% בהתאמה.

5.7. הביקורת מדגישה כי הוצאות השמירה והאבטחה במוסדות החינוך, במכללת בת ים ובמוסדות העירוניים מהווים כ- 84% מתקציב המחלקה. סעיפים אלו מאוזנים ומנוצלים במלואם בשנים שנבדקו, כך שניכר כי נעשית בדיקה טובה לבחינת ההוצאה ואומדנה לפני תחילת שנת התקציב (פרק ג).

5.8. עם זאת קיימים סעיפים שאינם מנוצלים במלואם. סעיפים אלו מהווים פחות מ- 10% מתקציב המחלקה הכולל.

תקציב מול ביצוע 2017 ו- 2018

2017			2018			סעיף
שיעור ניצול	ביצוע	תקציב	שיעור ניצול	ביצוע	תקציב	
96%	23,124	24,000	95%	14,314	15,000	הוצאות שונות
96%	114,602	120,000	96%	115,288	120,000	מערכות התראה במוסדות עירוניים
75%	12,753	17,000	0%	--	15,000	כיבוד למתנדבי משמר אזרחי
60%	7,765	13,000	0%	--	10,000	הוצאות פרסום
61%	10,426	17,000	0%	--	12,000	הוצאות שונות
95%	1,104,851	1,157,000	102%	1,190,329	1,163,000	שמירה במוסדות עירוניים
94%	171,404	182,000	95%	173,609	182,000	תחזוקת מקלטי הג"א
50%	20,186	40,000	22%	7,361	33,000	הוצאות פרסום
65%	13,096	20,000	27%	3,278	12,000	מרכז הפעלה
90%	846,659	937,000	108%	937,473	870,000	השתתפות בתקציב הג"א ארצי
99%	99,197	100,000	99%	148,368	150,000	טיפול במערכות כיבוי אש
98%	5,405	5,500	90%	4,500	5,000	מל"ח
83%	68,224	82,000	95%	78,030	82,000	אבטחה במכללת בת ים
96%	7,144,002	7,431,000	100%	7,458,623	7,430,000	שמירה ואבטחת מוסדות חינוך
93%	162,420	175,000	99%	197,415	200,000	אחזקת מערכת התראה
95%	9,804,114	10,320,500	100%	10,198,986	10,299,000	סך הכל

6. תקציב בלתי רגיל

- 6.1. התקציב הבלתי רגיל (תב"ר) הינו תקציב רב שנתי, המיועד למימון פרויקטים חד פעמיים או תחום פעילות מסוימת כגון: פיתוח תשתיות, רכישות ציוד ועוד.
- 6.2. התב"ר מנוהל בנפרד מכספי חשבון התקציב הרגיל, ויכול לשמש את העירייה למטרה מוגדרת מראש שלשמה הוא נועד. לכל תב"ר מוגדרים מקורות מימון ייעודיים מכספי העירייה או/ממקורות חיצוניים. עם סיום הפרויקט, לאחר סיום התשלומים וקבלת הכספים שמיועדים למימונו, התב"ר נסגר.
- 6.3. סעיף 210 לפקודת העיריות מגדיר תב"ר כ- "תקציב מילואים" אשר ראש העירייה מורה לגזבר להכין, בעת הצורך. על פי תקנה 19 לתקנות הרשויות המקומיות (הכנת תקציבים), תשל"א-1971 יש לאשר את התב"ר במועצת העיר ובמשרד הפנים.
- 6.4. למחלקת הביטחון שני תב"רים עיקריים:

מיגון מוסדות חינוך (תב"ר 4132)

- 6.4.1. תב"ר המבוסס על תקנה 04, בהתאם לנוהל הנחיות לסיוע של משרד החינוך בהתקנה או/ו שדרוג מרכיבי ביטחון, בטיחות וחירום במוסדות החינוך. התב"ר מתחדש מידי שנה, בהתאם לסיוע המאושר לעירייה ממשרד החינוך. ב- 02/07/2017 העירייה ניהלה תב"ר חדש, שהחליף את תב"ר 3443.
- 6.4.2. מימון תב"ר זה נעשה ברובו על ידי משרד החינוך (75%). נכון לחודש 08/2019 התב"ר עמד על 1,139,129 ש"ח, מתוכם 726,847 ש"ח במימון משרד החינוך והשאר מימון עצמי של העירייה.
- 6.4.3. הביקורת מדגישה כי משרד החינוך מקצה את הסכום, אך העברתו נעשית רק על בסיס הוכחת ביצוע, בהסתמך על דיווחי המחלקה.
- 6.4.4. הביקורת מצאה כי עד חודש 08/2019 בוצעו באמצעות תב"ר זה עבודות גידור בבתי ספר, התקנת שערים, הצבת ביתני שמירה והתקנת מערכות לגילוי אש בגני ילדים.
- 6.4.5. כמו כן נמצא, כי קיים אישור של משרד החינוך לתקצוב המיגון, בהתאם לסכום התב"ר, והדיווח על ביצוע העבודות למשרד החינוך מלא וכולל. בעקבות דיווחים אלו העביר משרד החינוך סך של 553,311 ש"ח.

כיבוי אש במוסדות חינוך (תב"ר 3923)

- 6.4.6. התב"ר נוצר בשנת 2013, בעקבות שינויים בחקיקה ופערים שנוצרו בין דרישות החוק ובין המערכות הקיימות במבנים והסתכם ב- 200,000 ₪.
- 6.4.7. בעקבות דיונים עם איגוד ערים לשירותי כבאות גובשה תכנית רב שנתית על פני 7 שנים לביצוע דרישות כיבוי אש במוסדות החינוך ובמבני העירייה. העירייה טרם סיימה לבצע את התכנית במלואה שכן במהלך השנים נערכו בה שינויים שנבעו מעדכונים של דרישות הכבאות.

מחלקת ביטחון

6.4.8. התב"ר ממומן במלואו על ידי העירייה, ומעת לעת הנהלת העיר הגדילה את הסכום אותו היא ייעדה למימון התקנת מערכות כיבוי האש במוסדות החינוך השונות, בהתאם לפירוט הבא:

תאריך	סכום
22/04/2013	200,000 (סכום מקורי)
07/09/2017	500,000
06/03/2018	300,000
08/08/2019	1,600,000
סך הכל	2,400,000

6.4.9. נכון לחודש 08/2019 נוצלו 961,872 ש"ח מהתב"ר, ויתרתו עומדת על 1,638,128 ש"ח.

פרק ב' - אבטחת מוסדות חינוך

1. כללי

1.1. עיריית בת ים אחראית לשלום השוהים במוסדות החינוך אשר בתחומה - תלמידים, מורים, עובדים אחרים ועוד, ולאפשר קיומם של לימודים סדירים ללא הפרעות של גורמים זרים ועוינים. אבטחה יעילה תתרום לתחושת הביטחון במוסדות החינוך בעיר.

1.2. אבטחת מוסדות החינוך מורכבת ממספר רבדים היוצרים את מערך האבטחה השלם:

1.2.1. אמצעים פיזיים: גדרות, שערים ומרחבים קודנים.

1.2.2. אמצעים טכנולוגיים - לחצני מצוקה, מצלמות וקישור למוקד ביטחון.

1.2.3. אמצעים אנושיים - אנשי ביטחון, מאבטחים בשערי המוסד, שיטור עירוני, קב"טים עירוניים ומשטרת ישראל.

2. תקן עבור קציני ביטחון מוסדות חינוך

2.1. משרד החינוך הגדיר תקן על פיו על כל 25 בתי ספר תהיה משרת קב"ט אחת, התחשיב לגני הילדים מתייחס לכך שכל 10 גני ילדים יחשבו כבית ספר אחד. משרד החינוך נושא ב- 75% משכר העבודה.

2.2. בבת ים 45 בתי ספר ו- 158 גני ילדים, על פי ההתפלגות הבאה:

גני ילדים	בתי ספר יסודיים	בתי ספר על יסודיים	
120	20	12	ממלכתי
3	7	2	מוכר שאינו רישמי
35	3	1	חינוך מיוחד
158	30	15	סך הכל

2.3. מנתוני הטבלה עולה כי תקן משרד החינוך לקב"טים בעיר בת ים עומד על 2.42 קב"טים. בבת ים מכהנים 3 קב"טי מוסדות חינוך, האמונים על כלל מוסדות החינוך בעיר. קב"ט אחד אחראי על הביטחון בכל גני הילדים ושניים על כלל בתי הספר בעיר.

2.4. הביקורת מדגישה כי לכל אחד מהקב"טים יש תפקידים נוספים אותם הם ממלאים. על פי התקן, כ- 16% מהמשרה של הקב"טים מאפשר למלא תפקיד נוסף. הביקורת לא מצאה ניתוח באשר להיקף המשרה הנדרשת לצורך מילוי התפקידים הנוספים המוטלים על הקב"טים, כך שלא ניתן לאמוד את העמידה של העירייה בתקן.

3. קציני ביטחון מוסדות חינוך

3.1. בחוזר מנכ"ל משרד החינוך מספר 5.3 "נהלי ביטחון בבתי הספר", נקבע כי "קב"ט מוסדות חינוך אחראי לקיום סדרי הביטחון במוסדות החינוך, להיערכותם למצבי חירום ולטיפול בנושאי הבטיחות באותם מוסדות.

3.2. החוזר מגדיר את תחומי האחריות עליהם אמונים הקב"טים:

3.2.1. אחריות להקצאת מרכיבי הביטחון במוסד החינוכי.

3.2.2. אחריות להפעלת מערך הדרכה והשתלמויות לעובדי הוראה בנושאי ביטחון, בטיחות והיערכות לשעת חירום.

3.2.3. אחריות לקיום תרגילים במהלך השנה.

3.2.4. אחריות לביצוע ביקורים וביקורת, במוסדות החינוך, בתחומי האחריות של הקב"טים.

3.2.5. אחריות לארגון, הכנה ותרגול של המוסד החינוכי למצבי חירום שונים ולהתמודדות בעת אסון פתע רב נפגעים.

3.2.6. אחריות להכשרת צוותי החירום הבית ספריים.

3.3. דרישות סף למינוי קב"טים

3.3.1. דרישות הסף למינוי קב"ט מוסדות חינוך מפורטות בחוזר מנכ"ל משרד החינוך 5.3-53, "נהלי ביטחון בבתי הספר- קב"ט מוסדות חינוך". כמו כן, מנהל השלטון המקומי במשרד הפנים פרסם הגדרת תפקיד לקב"ט מוסדות חינוך אשר כוללת בין היתר את דרישות הסף.

3.3.2. הביקורת מצאה כי כלל דרישות הסף הנדרשות על פי חוזר מנכ"ל משרד החינוך קיימות במכרזים שפורסמו עבור הקב"טים המכהנים כיום בעיריית בת ים.

3.3.3. הביקורת סקרה את הדרישות ובחנה את עמידת שניים מתוך שלושת הקב"טים בעירייה בדרישות. התיק השלישי הועבר לסריקה ולא נמצא פיזית במשרדי משאבי אנוש. להלן טבלה המפרטת את הממצאים:

דרישה	משרד החינוך	משרד הפנים	סטאטוס הקב"טים
השכלה	בעל תעודת בגרות	12 שנות לימוד	קיים
קורסים והכשרות מקצועיות	בוגר קורס קציני צה"ל או משטרה.	קצין בצה"ל או במשטרה או בעל ותק בתפקיד בטחוני רשות/ ממשלתי של 3 שנים לפחות.	קיים
שפות	בעל כושר הבעה	עברית ברמה גבוהה	קיים

מחלקת ביטחון

דרישה	משרד החינוך	משרד הפנים	סטאטוס הקב"טים
	בע"פ ובכתב בעברית.		
יישומי מחשב	---	היכרות עם תוכנת ה-office.	לא תנאי סף במכרזים שפורסמו.
רישיון נהיגה	בתוקף	בתוקף	קיים
ניסיון/כושר ניהולי	בעל כושר ארגון, הפעלה, פיקוח, הדרכה וייעוץ. בעל יכולת שיקול ושיפוט. בעל יכולת לנהל מו"מ.		קיים
רישום פלילי	ללא רישום פלילי.	היעדר הרשעה פלילית ורישום על עבירות מין.	קיים.
נשיאת נשק	בעל נתונים מתאימים לנשיאת נשק בהתאם לחוק כלי ירייה.	--	קיים.

3.3.4. בשני תיקי העובדים אותם בדקה הביקורת קיים תיעוד להשתתפות הקב"ט בקורס הכשרה בסיסי, במהלך שנת העבודה הראשונה, המאפשר לקב"ט למלא את תפקידו כממונה על הביטחון וההיערכות לחירום של המוסד החינוכי, זאת בהתאם לדרישות משרד החינוך.

3.3.5. מנהל המחלקה ציין כי גם הקב"ט השלישי עומד בדרישות הסף ועבר את קורס ההכשרה.

3.3.6. בשני תיקי העובדים אותם בדקה הביקורת קיימים כתבי מינוי לתפקיד קב"ט.

3.3.7. מנכ"לית העירייה וסמנכ"ל תפעול ושפ"ע דורשים כי הקב"טים, במסגרת תפקידם, יישאו את הנשק אותו קיבלו מהעירייה באופן קבוע.

4. מערך הדרכות והשתלמויות במוסדות החינוך בעיר

4.1. במחלקת הביטחון קיים אוגדן נהלים והנחיות לבתי הספר ולגני הילדים, ובו הנחיות לגבי אבטחת מוסדות החינוך בשוטף וכן הנחיות ונהלים לשעת חירום. אוגדן מעודכן מועבר מידי שנה לכל מנהלי בתי הספר והגנות לפני פתיחת שנת הלימודים.

4.2. הביקורת מציינת כי מידי שנה, לפני פתיחת שנת הלימודים, נערכים על ידי אגף החינוך כנסי מנהלים (למנהלי בתי ספר ולגנות). מנהל מחלקת הביטחון ציין כי לא תמיד מזמינים את הקב"טים לכנסים אלו על מנת לרענן את נהלי הבטיחות, למרות בקשת הקב"טים.

4.3. הביקורת מדגישה כי כנסים אלו הם פלטפורמה מצוינת להעביר, באופן פרונטלי, את נהלי הביטחון לכלל המנהלים בעיר, לעמוד על שינויים שחלו בהנחיות משנת הלימודים הקודמת, להדגיש נושאים חשובים וכד. לכן, ממליצה הביקורת, כי הקב"טים יזומו מידי שנה לכנסים אלו, במטרה לחדד ולרענן את הנהלים, במיוחד למנהלים ולגנות חדשים. מנכ"לית העירייה וסמנכ"ל תפעול ושפ"ע מקבלים את המלצת הביקורת, ומבקש כי בכנסים יוקדש הזמן הדרוש להעברת כלל סוגיות הביטחון הרלוונטיות, ע"י הקב"טים.

5. תרגול מצבי חירום

5.1. תכנית שנתית

5.1.1. חלק מתפקידי קב"ט מוסדות חינוך הינו האחריות לקיום תרגילים של מצבי החירום השונים במהלך שנת הלימודים.

5.1.2. הביקורת מצאה כי קיימת תכנית עבודה שנתית, ברזולוציה חודשית. תכנית העבודה מדגישה את הגורמים המשפיעים על עריכת התרגילים בכל חודש כמו חגים, אירועים מיוחדים, תרגילים ארציים/מחוזיים מתוכננים וכד. הביקורת מצאה כי בכל אחד מהחודשים מפורטות המשימות אותן צריכים לבצע הקב"טים בבתי הספר ובגני הילדים.

5.1.3. להלן חלק מתכנית העבודה השנתית לשנת 2019, עבור חודשים ינואר- מאי :

חודש	משימות
ינואר	גורמים משפיעים :
	ריבוי כנסים חיצוניים, ט"ו בשבט
	בתי ספר
	היערכות לתרגיל התגוננות ארצי
	ביקורת ביטחון
	ביקורת מאבטחים

משימות	חודש
גני ילדים	
היערכות לתרגיל התגוננות ארצי	
ביקורת גנים	
תדריכים בגנים	
גורמים משפיעים : תרגיל התגוננות ארצי במוסדות החינוך	פברואר
בתי ספר	
היערכות לתרגיל התגוננות ארצי	
תרגיל התגוננות ארצי	
ביקורת ביטחון	
ביקורת מאבטחים	
גני ילדים	
כנס גנות- היערכות לתרגיל התגוננות ארצי	
תרגיל התגוננות ארצי	
תדריכים וביקורת בגנים	
תדריך לקראת פורים	
גורמים משפיעים : תרגיל התגוננות ארצי במוסדות החינוך	מרץ
בתי ספר	
ביקורת ביטחון	
ביקורת מאבטחים	
אבטחת אירועי פורים	
קייטנות פסח	
גני ילדים	
ביקורת בגנים	
תדריכים בגנים	
קייטנות פסח	
אירועי פורים	
גורמים משפיעים : חג הפסח, יום הזיכרון, יום העצמאות.	אפריל

משימות	חודש
בתי ספר	
ביקורת ביטחון	
ביקורת מאבטחים	
אירועי עצמאות	
גני ילדים	
ביקורת בגנים	
תדריכים בגנים	
אירועי עצמאות	
גורמים משפיעים : ל"ג בעומר, יום ירושלים, שבועות, שבוע חירום לאומי.	
בתי ספר	
ביקורת ביטחון	
ביקורת מאבטחים	
ל"ג בעומר	
גני ילדים	
ביקורת בגנים	
תדריכים בגנים	
ל"ג בעומר	

5.1.4. מנתוני תכנית העבודה שלעיל עולה כי התכנית אינה מפורטת דיה, לא ניתן לדעת באילו מוסדות יערכו הביקורות או התרגילים, מה סוגי התרגילים (פינוי, שריפה, התראה על ירי, רעידת אדמה, דליפת חומרים מסוכנים, תרגיל התגוננות ארצי) וכד.

5.1.5. מנהל המחלקה מקבל את המלצת הביקורת ויפעל ליישומה כבר בתכנית העבודה לשנת 2020.

5.2. דוחות סיכום

5.2.1. הביקורת ביקשה לקבל לידיה דוח המרכז את נתוני ביצוע התרגילים והביקורות שבוצעו בפועל בבתי הספר ובגני הילדים. לדברי הקב"טים אין נתונים מרוכזים, אך קיים דוח המרכז את ממצאי התרגיל, לאחר ביצועו במוסד החינוכי. הביקורת מצאה שדוחות אלו אינם מסודרים על פי בתי הספר, ולא ניתן להבין אם התרגיל שבוצע הוא חלק מתכנית העבודה השנתית או תרגיל שהוחלט לבצע מחוץ למסגרת התכנית.

5.2.2. הביקורת סבורה כי תכנית העבודה חייבת להיות מפורטת יותר ולכלול את המשימות שעל צוות הקב"טים לבצע. בנוסף, תכנית העבודה חייבת להגדיר את תדירות הביצוע של כל אחד מהתרגילים בכל אחד מבתי הספר, בהתאמה למינימום המוגדר בחוזר מנכ"ל החינוך (סעיף 5.3). לדוגמה: ביצוע תרגיל התראה על טילים לפחות פעם בשנה, ביצוע תרגיל פינוי בית הספר לפחות פעמיים בשנה, תרגיל רעידת אדמה לפחות פעם בשנה וכו'. רק באופן הזה יוכל מנהל מחלקת הביטחון לבצע את הבקרה אחר ביצוע יעיל של תכנית העבודה, עבודת הקב"טים ומשימותיהם, ולוודא כי כלל המשימות העומדות על הפרק והמצופות מהם מבוצעות בהתאם לחוזר מנכ"ל.

5.2.3. הביקורת ממליצה לבחון תוכנה לניהול עבודת קב"טי מוסדות החינוך, כפי שנעשה ברשויות אחרות, כך שניתן יהיה למחשב את עבודת הקב"טים, ולהפיק דוחות השוואתיים אשר יתנו מידע למנהל המחלקה באשר לליקויים רוחביים, נקודתיים ובניית תכנית עבודה המבוססת על הממצאים ותוצאות התרגילים המבוצעים בשטח (ראה סעיף 5.3.6).

5.3. סוגי תרגילים

5.3.1. חוזר מנכ"ל משרד החינוך מגדיר את התרגילים אותם יש לבצע במהלך השנה, תדירותם ואת האחראים לביצועם. להלן טבלה המרכזת את דרישות משרד החינוך:

סוג התרגיל	תדירות	גורם אחראי
תרגיל פינוי	פעמיים בשנה	קב"ט מוסדות חינוך
התראה על ירי טילים	פעם בשנה	קב"ט מוסדות חינוך
שריפה	פעם בשנה	מנהל בית הספר
רעידת אדמה	פעם בשנה	מנהל בית הספר
דליפת חומרים מסוכנים	פעם בשנה	מנהל בית הספר
תרגיל התגוננות ארצי	פעם בשנה	פיקוד העורף האגף הבכיר לביטחון

5.3.2. בגני הילדים קיימת רשימה של תרגילים אותם יש לבצע במהלך השנה, ללא הגדרת האחראים לביצועם. להלן הרשימה המוגדרת:

- תרגיל פינוי מהגן (חפץ חשוד).
- תרגיל כניסה למקלט.
- תרגיל רעידת אדמה- פינוי לשטחי כינוס מוגדרים מראש.
- תרגיל שריפה- יציאה משער החירום של הגן לשטחי הכינוס שהוגדרו מראש.

5.3.3. הביקורת מצאה כי בתי הספר מתרגלים תרחישים כגון פינוי, כניסה למקלטים ורעידת אדמה. הביקורת לא מצאה תיעוד לתרגול תרחיש של שריפה או דליפת חומרים מסוכנים.

5.3.4. הביקורת מצאה כי בגני הילדים מתרגלים בעיקר כניסה למקלט, וכן את תרחיש הייחוס המוגדר עבור תרגיל ההתגוננות הארצי (בשנתיים האחרונות תורגלו תרחישי ייחוס של רעידת אדמה והתגוננות מירי טילים).

5.3.5. למרות שחלק מהתרגילים אינם באחריות מחלקת הביטחון, הביקורת ממליצה כי מחלקת הביטחון תנחה את מנהלי מוסדות החינוך לבצע את התרגילים, ותדרוש לקבל דיווח אחר ביצוע התרגילים בפועל וליקויים שעלו במהלכם.

5.3.6. הביקורת מדגישה כי תוכנה לניהול עבודת הקב"טים יכולה לסייע בבקרה אחר ביצוע תרגילים שבאחריות מנהלי בתי הספר, ולהתריע במידה ותרגילים אלו אינם מבוצעים במועד.

מנהל המחלקה קיבל את ההמלצה והחל לפעול מול משכ"ל ומחלקת המחשוב בעירייה לצורך הטמעת מערכת לניהול נושא הביטחון, כחלק מפילוט אותו משכ"ל מעוניינת לבצע.

6. עוזר לביטחון, לבטיחות ולשעת חירום (עב"ט) במוסדות החינוך

6.1. על פי נהלי משרד החינוך "מנהל בית הספר ימנה עוזר לביטחון, לבטיחות ולשעת חירום (עב"ט), שישמש לו עוזר וירכז נושאים אלו במוסד החינוכי". תפקיד העב"ט לסייע בהוצאה אל הפועל של הנחיות הביטחון, הבטיחות ושעת החירום בבית הספר ובפעילות הבית ספרית. מנהל בית הספר ממנה בדרך כלל את אחד המורים לתפקיד, אשר נמצא בקשר עם קב"ט מוסדות החינוך בעירייה.

6.2. תהליך המינוי וההכשרה

6.2.1. מידי שנה קב"ט בית הספר בודק ומאשר כל אחד מהעב"טים במוסדות החינוך, ומעביר את טופס האישור למשרד החינוך. אישור הקב"ט מהווה את האסמכתא למינוי ואישור התקן של העב"ט. הביקורת מצאה כי בכל אחד מבתי הספר קיים עב"ט בהתאם לחוזר מנכ"ל, אשר עובר הכשרה אחת לשנה, לפני התרגיל השנתי. ההכשרה כוללת התייחסות כללית בנוסף לתדריך לקראת התרגיל.

7. אירועים ופעילות מחוץ למוסדות החינוך

7.1. בעת יציאת מוסד חינוכי לטיול או לפעילות מחוץ לבית הספר, עב"ט בית הספר מעביר לקב"ט המוסד, הודעה על פעילות בלתי שגרתית, על מנת לקבל את הנחיות המיוחדות לצורך הפעילות, ואת אישורו תחת קיומן של אותן הנחיות.

7.2. במידת הצורך, ובהתאם לאופי הפעילות מחליט הקב"ט אם להצטרף לפעילות ולבחון את העמידה בהנחיות בעצמו.

7.3. הביקורת דגמה 5 פעילויות בלתי שגרתיות, ומצאה כי כולן אושרו. להלן פירוט לפעילויות שנבדקו:

בית הספר	אופי הפעילות	כמות התלמידים	מועד הפעילות	שעות הפעילות	הנחיות מיוחדות
אורות התורה	תהלוכה	300	19/03/2019	10:20-11:20	תיאום עם המשטרה לצורך סגירת כביש.
רמות	ערב שורשים	220	05/06/2019	19:00-22:00	אין-פעילות בחצר בית הספר
אורות התורה	תפילות יום ירושלים	300	02/06/2019	08:00-10:00	תיאום מול המשטרה (נשלחו הנחיות במייל)
אורט מילטון	מסיבת פורים	900	---	09:00-13:00	אין
הנשיא	יום קהילה	340	15/05/2019	אחר צהריים	אין-פעילות בחצר בית הספר

7.4. ממצאי הטבלה עולה כי הפקת פעילויות, בתוך בתי הספר, אינה דורשת הנחיות ביטחון מיוחדת.

7.5. הביקורת מצאה כי ההודעות על "פעילות לא שגרתית" מתווקות אצל כל אחד מהקב"טים וכי כלל ההודעות, בתיקים שנבדקו, חתומות ומאושרות על ידי הקב"טים.

7.6. הביקורת מצאה כי אין קריטריונים קבועים לאירועים, המתקיימים בבתי הספר, בהם הקב"טים חייבים להיות נוכחים. בנוסף, הביקורת לא מצאה תיעוד לאירועים בהם נערך ביקור של הקב"ט בפעילות עצמה.

7.7. הביקורת ממליצה לקבוע קריטריונים לאירועים בהם חובה כי תהיה נוכחות של קב"ט, בהתאם לכמות התלמידים הצפויים לקחת בו חלק, אופיו של האירוע, מיקום האירוע וכד.

7.8. כמו כן, במידה ואותרו ליקויים בביקורת שנערכה על ידי קב"ט בית הספר, מומלץ כי המקרה יובא לידיעת כלל מנהלי בתי הספר והעב"טים בעיר, על מנת למנוע את הישנות המקרים.

8. אמצעי אבטחה פיזיים ואלקטרוניים

8.1. על פי נהלי משרד החינוך חובה על העירייה להתקין בבתי הספר אמצעי ביטחון פיזיים ואלקטרוניים. הביקורת בחנה את הימצאותם של האמצעים המופיעים בנהלי משרד החינוך ב- 5 בתי ספר ברחבי העיר: הנשיא, דוד אלעזר, רמות, שז"ר (תיכון), חשמונאים.

8.2. בכל בתי הספר בהם ביקרה הביקורת היו אמצעי הבטיחות הבאים: גדר תקנית, שער כניסה להולכי רגל, שערי יציאת חירום, מערכת כריזה, עמדת שומר, אמצעי קשר בין עמדת השומר למזכירות ולחצן מצוקה.

8.3. כמו כן, ישנם בתי ספר בהם אף מותקנות מצלמות אבטחה במרחבים הציבוריים כגון: חצר בית הספר. המצלמות מחוברות למסך מחשב בחדרה של מנהלת בית הספר.

8.4. בגני הילדים נקבעה חובה להתקין גדר תקנית, שער המאפשר נעילה מבפנים, טלפון, אינטרקום משער הכניסה לגן, לחצן מצוקה למוקד העירוני/מוקד חברת האבטחה.

8.5. הביקורת ביקרה בשני גני ילדים, גן סכר וגן סלעים, ומצאה כי יש בהם את אמצעי הביטחון המפורטים בנהל.

פרק ג' - התקשרות עם חברות למתן שירותי אבטחה

1. ההתקשרות באמצעות משכ"ל

1.1. החל משנת 2012, ההתקשרות עם חברות האבטחה הן באמצעות מכרז מסגרת של החברה למשק וכלכלה (משכ"ל).

1.2. משכ"ל היא חברה בבעלות הרשויות המקומיות, שהוקמה במטרה לתכנן ולבצע פעולות כלכליות עבור הגופים המוניציפליים של השלטון המקומי כדי להביא לחיסכון והתייעלות, תוך ניצול היתרון לגודל של ריכוז פעילות וארגון עניינים משותף, צבירת ניסיון ומומחיות בתחומים אלה.

1.3. עיריית בת ים רוכשת ממשכ"ל שירותים בתחום האבטחה, בשני תחומים עיקריים:

1.3.1. **טרום התקשרות** - עריכה ופרסום המכרז ותוצאותיו.

1.3.2. **במהלך ההתקשרות** - אספקת שירותי ניהול ופיקוח על מערך האבטחה, המבוצעים בעקבות ההתקשרות עם חברות האבטחה הזוכות במכרז, הכוללים: בקרת חשבונות, העברת התשלומים מהעירייה לקבלן, ליווי משפטי, ניהול ערבויות, מעקב אחר קיום פוליסות ביטוח אליהם מתחייב הקבלן (חבות חוקית כלפי הציבור, חבות מעבידים, צד ג, כלי רכב וכד), פיקוח על ביצוע האבטחה, בקרה אחר אישורים הניתנים על ידי הקבלן ועוד.

2. ההתקשרות עם חברת האבטחה

2.1. מחלקת הביטחון חילקה את העיר לשני אזורי שירות, דרומי וצפוני כאשר רחוב יוספטל מהווה את הגבול בין שני חלקי העיר. עבור כל אחד מחלקי העיר בנפרד פנתה העירייה לחברות האבטחה, אשר זכו במכרז של משכ"ל, לצורך קבלת הצעות מחיר למתן שירותי אבטחה. מטרת החלוקה היא הכנסת שני ספקים לעיר, על מנת שתהיה תחרות ועל מנת שבאירועים עירוניים ניתן יהיה לקבל שירות משתי החברות, ללא מגבלה של היצע המאבטחים.

2.2. הפנייה לחברות האבטחה כוללת מפרט מלא לשירותי האבטחה אותם העירייה מבקשת בהצעת המחיר. מפרט זה מהווה חלק בלתי נפרד מהסכם ההתקשרות עם החברה הזוכה. להלן פירוט השירותים במפרט:

2.2.1. **אבטחת מוסדות חינוך** - מספר המאבטחים, רשימת מוסדות החינוך ושעות הפעילות, התחייבות לרצף העסקה של 12 חודשים בשנה, היקף משרות הקיץ, אבטחת אירועים ופעילויות שונות של מוסדות החינוך כולל אבטחת מועדוניות.

2.2.2. **שירותי סיוור** - שעות עבודת הסייר, הכשרה נדרשת, דרישות ומפרט ניידת הסיור, ציוד בניידת הסיור ואופן הזיהוי.

2.2.3. **דיווח שעות והפקת חשבונית**- המפרט מחייב את הקבלן לדווח לעירייה באמצעות מערכות הדיווח ok2go, ולהפיק את החשבונות באמצעות מערכת ה- securical.

2.2.4. **שירותי פיקוח מטעם הקבלן**- היקף המשרה, שעות העבודה, רכב הפיקוח.

2.2.5. **ביגוד, חימוש וציוד**- פירוט הציוד והאביזרים אותם הקבלן יספק לכל אחד מהעובדים מטעמו.

2.2.6. **אמצעי קשר**- כל אחד מעובדי הקבלן יקבל טלפון חכם נייד (POC) המקושר למפקח מטעם הקבלן ולנציגי העירייה. המכשיר יהיה פתוח לשיחות והודעות.

2.2.7. **אבטחת אירועים ואירועי יום העצמאות**- הצעת מחיר לאבטחת אירועים על פי צפי האירועים המוצע, לרבות פיקוח.

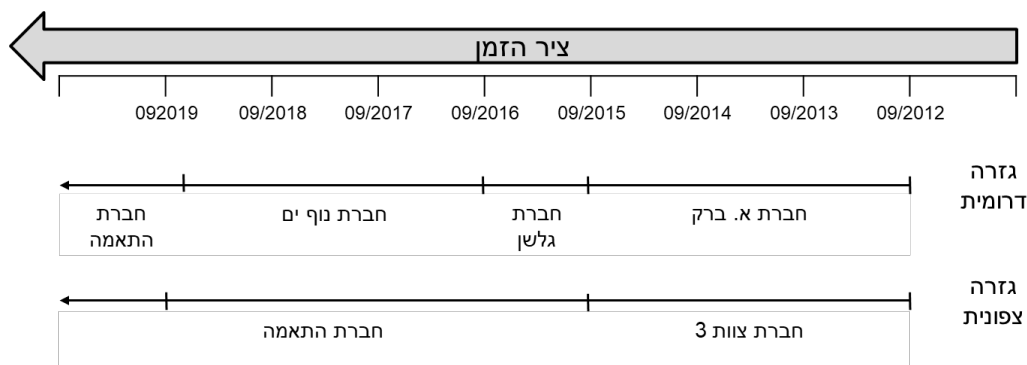
2.2.8. **כנס אבטחה שנתי**- דרישה להשתתפות בשני כנסים שתערוך העירייה. האחד לפני תחילת שנת הלימודים והשני במהלכה.

2.2.9. **אבטחת בחירות מוניציפליות/ארציות**- ככל שתערכנה בחירות, על הקבלן לספק את שירותי האבטחה הנדרשים, והתשלום יהיה בהתאם למחיר שירותי אבטחת אירועים.

2.2.10. **אבני דרך**- במפרט לוחות הזמנים להעברת ערבות בנקאית אוטונומית, חתימה על הסכם, העברת פרטי העובדים וכנס העובדים.

2.2.11. **עתודה**- על פי המפרט על הקבלן להיערך לקיום עתודת עובדים של 10% ממספר העובדים שהוזמנו.

2.3. להלן תרשים המתאר את התקופות בהן העירייה פעלה עם כל אחת מחברות האבטחה, בהתאם לאזורי השירות:

2.4. גזרה דרומית

2.4.1. ב- 07/2015 התקשרה העירייה, באמצעות משכ"ל, עם חברת "גלשן אבטחה שמירה וניקיון בע"מ", למתן שירותי אבטחה, בחלק הדרומי של העיר, ועם חברת "התאמה השמה ומידע (1995) בע"מ" למתן שירותי אבטחה בחלק

הצפוני של העיר. תחילת מתן השירות יהיה ב- 01/09/2016, למשך 36 חודשים, עד ליום 31/08/2019.

2.4.2. מחלקת הביטחון ציינה כי העבודה של חברת "גלשן" לא הייתה מקצועית, ומחלקת הביטחון לא הייתה מרוצה מהשירות. בתום שנת ההעסקה הראשונה, חברת "גלשן" ביקשה להפסיק את ההתקשרות והעירייה פנתה, באמצעות משכ"ל, לחברות האבטחה שזכו במכרז, לצורך בחירת חברה חדשה. החברה שנבחרה על ידי ועדת השלושה הייתה חברת "נוף ים ביטחון בע"מ".

2.4.3. בנוסף, בשנה האחרונה (2018) חברת "נוף ים" נקלעה לקשיים והתקשתה לעמוד בכלל התחייבויותיה לעירייה, ולכן הופסקה עבודתה.

2.4.4. ביום 03/07/2018 התכנסה ועדת השלושה שכללה את מנכ"ל העירייה, גזבר העירייה והיועצת המשפטית.

2.4.5. הועדה התכנסה על מנת לבחון את 3 הצעות המחיר שהתקבלו על ידי משכ"ל לקבלת שירותי אבטחה ל- 3 השנים הבאות החל מ- 09/2019. הצעות המחיר התקבלו מחברת "התאמה השמה ומידע (1995)" בע"מ, חברת "רשת ביטחון" בע"מ, וחברת "א. ברק שמירה וביטחון" בע"מ. הועדה החליטה להתקשר עם חברת התאמה השמה ומידע (1995) בע"מ.

2.4.6. ב- 07/04/2019 התקשרה העירייה עם חברת התאמה השמה ומידע (1995) בע"מ, כך שכיום החברה שולטת על כל נושא האבטחה בעיר. תחילת השירות בתאריך 01/09/2019, למשך 36 חודשים עד ליום 31/08/2022.

2.4.7. מנהל המחלקה מציין כי פתיחת שנת הלימודים ב- 01/09/2019 נפתחה ללא חוסר במאבטחים, היעדרויות או תקלות מיוחדות.

2.5. הביקורת בדקה ומצאה כי כל אחת מהחברות לעיל הייתה חתומה על הסכם התקשרות למתן שירותי אבטחה, בתקופה בה ניתנו השירותים. הביקורת סקרה את ההסכם האחיד שנחתם עם חברות האבטחה, ומצאה כי הוא כולל התייחסות להתחייבויות רבות של החברה לגבי הכשרת המאבטחים והסיירים ואימונם, חימוש המאבטחים, גיוס העובדים, פיקוח, ועוד.

3. שמירה על זכויות המאבטחים

3.1. הביקורת בחנה את ההסכם עם חברת "התאמה השמה ומידע בע"מ". על פי הסכם זה, חברת האבטחה אחראית לכל התשלומים החלים על כל מעביד עבור עובדיו או מועסקיו, לרבות: משכורות, תשלומים וניכויי מס הכנסה, תשלומים וניכויים לביטוח לאומי, ניכויי מס בריאות, תשלומים וניכויי קרנות סוציאליות ועוד. החברה אף התחייבה כי המשכורת המשולמת לכול אחד מעובדיה לא תפחת משכר היסוד הקבוע למאבטחים, בהתאם לצו ההרחבה בענף השמירה.

3.2. על פי ההסכם, החברה היא קבלן עצמאי, אין, ולא ייווצרו בעתיד יחסי עובד מעביד עמה או עם מי מעובדיה.

3.3. תחולת יחסי עובד מעביד

- 3.3.1. פרק 10 בהסכם עם חברת "התאמה" מתייחס לביקורת על שמירת זכויות העובדים. על פי ההסכם, על החברה לצרף לחשבון הראשון תצהיר מנכ"ל ובו פירוט שמם של כל העובדים המועסקים על ידה במסגרת ההסכם וכן את תלושי שכרם ולהעבירם לעירייה ולמשכ"ל.
- 3.3.2. לדברי מנהל מחלקת הביטחון החשבון הראשון של חברת "התאמה", מחודש 09/2015 לא כלל את המסמכים הנדרשים.
- 3.3.3. הביקורת מדגישה כי בחודש 09/2019 חברת "התאמה" אמורה להרחיב את פעילותה בעיר. יש להקפיד שהחשבון הראשון יכלול את כל דרישות ההסכם.
- 3.3.4. כמו כן, על החברה להעביר לעירייה ולמשכ"ל אחת ל-6 חודשים תצהיר של מורשי החתימה של החברה, מאושר על ידי רואה החשבון שלה, לפיו החברה עומדת בכול החובות והתשלומים החלים עליה על פי חוקי העבודה וההסכם וכי לעובדים משולם לפחות שכר המינימום הקבוע בחוק וכי כול התשלומים וההפרשות הם כמתחייב מהוראות חוקי העבודה. על אישור זה להיות חתום על ידי מורשי החתימה של החברה. נוסח ההצהרה מובא בנספח 2 להסכם.
- 3.3.5. הביקורת מצאה כי הקבלן לא העביר לעירייה את האישור מרואה החשבון.
- 3.3.6. בנוסף, ציינה היועצת המשפטית, שעל העירייה לבדוק את תנאי ההעסקה של עובדי הקבלן ואת עמידתו בכול החובות והתשלומים החלים עליו על פי חוקי העבודה וההסכם. העירייה מקיימת דרישה חוקית זו באמצעות יועץ מטעם המרכז לשלטון המקומי, אך העתק מאישור זה לא מועבר לעירייה.
- 3.3.7. הביקורת ממליצה לכתוב נוהל עבודה מקיף שיסדיר את תהליך העבודה של העירייה מול כלל הקבלנים עימם היא התקשרה, ולהבחין בין הבקורות הנדרשות במידה והקבלן נותן את השירות באופן ישיר, ובין אם הוא נותן שירות כחלק ממכרז מסגרת של משכ"ל. על הנוהל להתייחס לבקורות אחר עמידת הקבלן בחוקי העבודה שהעירייה מחויבת לבדוק, על פי החוק, ואת תהליך העבודה עם רואה החשבון אשר בודק את עמידת הקבלן בכול החובות והתשלומים החלים עליו על פי חוקי העבודה. על הנוהל להסדיר את כלל הליקויים הקיימים בתהליך כיום, לרבות התייחסות לבעלי התפקיד שידרשו לרכז את המידע באשר לאופן ההתקשרות עם הקבלנים, הסנקציות במקרים בהם הקבלן אינו משתף פעולה עם היועץ, ואינו מעביר אליו מידע, הגדרת הגורמים בעירייה מולם פועל היועץ ועוד.
- 3.3.8. לדעת הביקורת, יש לשלב בתהליך העבודה את חשבי האגפים, אשר מכירים את הגורמים מחוץ לעירייה עימם התקשר האגף, וכן לשלב את המחלקה המשפטית האמורה לבחון האם יש להכניס את הקבלן לרשימת הקבלנים אותם יש לבדוק.

כמו כן, על מנהל מחלקת הביטחון לדרוש מחברת "התאמה" (החברה היחידה שפועלת כיום בעיר) את התצהיר האמור בתדירות הקבועה בהסכם, וכי הקבלן יצורף באופן מיידי לרשימת הקבלנים שעל היועץ החיצוני לבדוק.

4. הפרות

4.1. הביקורת מצאה כי ההסכם מגדיר פיצוי כספי מוסכם לעירייה, במידה וחברת האבטחה מפרה את תנאיו. להלן מספר הפרות משמעותיות, והפיצוי המוסכם בגינן, כפי שהם באים לידי ביטוי בהסכם:

נושא	הפרה	פיצוי מוסכם
איחורים	איחור/חוסר שעת של מאבטח.	עד שעת חיוב לכל שעת איחור.
	איחור/חוסר שעת בהצבת ניידת.	עד שעת חיוב לכל שעת אחור (ע"פ תעריף ניידת).
היעדרות	חוסר יומי- אי התייצבות עובד.	עד 10 שעות חיוב ליום, לא ישולם תשלום על היעדרות.
	חוסר יומי- אי הפעלת ניידת.	עד 10 שעות חיוב ליום, לא ישולם תשלום על היעדרות.
	נטישת משמרת.	עד 10 שעות חיוב למקרה, לא ישולם תשלום על היעדרות.
	אי הצבת מפקח ברשות.	עד 10 שעות ליום חיוב.
כשירות מבצעית	הצבת עובד שאינו בוגר הכשרה מאושרת כנדרש בדרישות המשטרה.	עד 25 שעות חיוב ליום.
	הצבת עובד ללא ריענון בתוקף.	עד 15 שעות חיוב ליום.
	הצבת עובד שלא עבר תהליך קליטה מאושר על ידי הקב"ט.	עד 25 שעות חיוב למקרה.
	הצבת מפקח ללא הכשרה נדרשת.	עד 20 שעות חיוב למקרה.
חימוש ואמצעים	הצבת עובד עם הכשרה, ללא נשק.	עד 20 שעות חיוב למקרה והחלפה מיידית.
	הצבת עובד עם נשק שאינו נשק ארגוני או שהנשק אינו תואם לרישיון אותו הוא נושא.	עד 20 שעות חיוב למקרה.

נושא	הפרה	פיצוי מוסכם
	הצבת עובד עם נשק לא תקין/חלוד.	עד 20 שעות חיוב למקרה.
	הצבת עובד ללא תרסיס פלפל בתוקף.	עד 10 שעות חיוב למקרה.
	הצבת עובד ללא אמצעי קשר, אמצעי קשר לא תקין/אמצעי קשר שאינו בבעלות הקבלן.	עד 10 שעות חיוב למקרה.
	עובד ללא מדי חברת האבטחה/בהופעה מרושלת.	עד 5 שעות חיוב למקרה.
תיעוד	נשיאת תעודת סמכויות לא בתוקף.	עד 20 שעות חיוב למקרה.
	אי נשיאת תעודת סמכויות.	עד 20 שעות חיוב למקרה.
	אי נשיאת רישיון לנשיאת נשק/רישיון אקדח-תעודת ההרשאה לכלי הירייה.	עד 20 שעות חיוב למקרה.
	אי נשיאת תעודת מעקב כשירות מבצעית.	עד 10 שעות חיוב למקרה.
	חוסר במסמך היעדר עבירות מין של עובד הקבלן בתיק אישי.	עד 25 שעות חיוב למקרה.
דיווחים	אי העברת דיווח כניסה/יציאה יומי על ידי העובד ו/או אי אישור דוח נוכחות חודשי במוסד החינוכי.	עד 10 שעות חיוב למקרה.
	דיווח כוזב של שעות אבטחה.	עד 50 שעות חיוב למקרה.
הפרת הנחיות	הפקרת נשק.	עד 50 שעות חיוב למקרה והרחקת המאבטח עד לשימוע.
	משחק בנשק.	עד 50 שעות חיוב למקרה והדחת המאבטח.
	אי נעילת השער על ידי המאבטח.	עד 20 שעות חיוב למקרה.
	הכנסת אדם או רכב שלא נבדק כראוי בהתאם לנהלים.	עד 20 שעות חיוב למקרה.
כללי	אי דיווח לקב"ט הרשות על חוסר בעובד.	עד 20 שעות חיוב למקרה.

4.2. הביקורת מצאה כי הקב"טים לא נתקלים בתקלות או הפרות בעבודה מול חברת התאמה.

הביקורת מצאה כי מול חברת נוף ים היו הפרות רבות שחלו בגין איחור של מאבטח או אי התייצבות. לרוב בגין הפרות אלו קיזז הקב"ט את הפיצוי המוסכם, אך לקראת סוף שנת הלימודים תשע"ט במקרים של אי הגעת המאבטח, הקב"ט פנה לחברת התאמה לצורך השלמת החוסר, אך לא קנס את חברת נוף ים. מדובר במקרים בודדים, לאחר שהוחלט שלא להמשיך בהתקשרות עם חברת נוף ים.

5. התחשבות עם חברות האבטחה

5.1. ההתחשבות עם חברות האבטחה מבוססת על נוכחות המאבטחים בבתי הספר ובמבנים העירוניים, וכן בגין הזמנת שירותי אבטחה ו/או שמירה. פרק 7 בהסכם מתייחס לתמורה לה זכאי הקבלן בגין השירותים שניתנו על ידו.

5.2. חברת משכ"ל הטמיעה לאחרונה מערכת ממוחשבת לניהול נוכחות, ok2go, באמצעותה מדווחים המאבטחים את שעת הגעתם לבתי הספר ואת שעת עזיבתם. דיווחי המאבטחים מהווים את הבסיס ליצירת החשבון לתשלום, המוגש על ידי חברות האבטחה. במידה ואין דיווח נוכחות של אחד המאבטחים, קב"ט בית הספר בודק אם הסיבה היא היעדרות של מאבטח. בכל מקרה אם מאבטח לא התייצב לעבודתו, המפקח מטעם הקבלן דואג למחליף באופן מיידי.

5.3. מדי בוקר מקבל כל קב"ט דוח התייצבות יומי של היום הקודם לצורך בדיקה ואישור. הרשאה לביצוע תיקונים ושינויים בדוח הנוכחות ניתנה למפקח מטעם הקבלן וכל השינויים מאושרים על ידי הקב"ט של בית הספר.

5.4. הביקורת סקרה את החשבונות החודשיים שהוגשו על ידי חברת התאמה בשנת 2019 ומצאה כי כל נתוני החשבונות תואמים לדיווחים המאושרים הקיימים במערכת.

5.5. כמו כן, ציין מנהל מחלקת הביטחון כי עם הטמעת מערכת הדיווח החדשה הקב"טים זיהו שינויים וטעויות בדוחות הנוכחות, לאחר שאושרו במערכת הנוכחות החדשה. בדיקה העלתה כי אופן אישור הדוחות על ידי הקב"טים היה שגוי, ולא נעל את דוחות הנוכחות לשינויים. עם קבלת החשבונות לתשלום, הקב"טים זיהו פער בין השעות שאושרו על ידם בדוחות הנוכחות לשעות בגינם הוגשו חשבונות. הפער תוקן, כך שלא נוצר פער בתשלום לקבלן.

5.6. בעקבות כך חודד תהליך האישור, והוגדרה תקופת המעבר בה הקב"טים מפיקים את הדוחות המאושרים ומשווים את ריכוז הנתונים לנתונים הקיימים בחשבון החודשי. מנהל המחלקה הסביר כי הוא עורך השוואה פיזית בין השעות המאושרות בדוחות הנוכחות לשעות על פיהם מחושב החשבון החודשי, לפחות למשך מספר חודשים.

מחלקת ביטחון

5.7. הביקורת משבחת את ערנות הקב"טים בתהליך אישור נוכחות המאבטחים והתאמתם לחשבונות המוגשים על ידי הקבלן לתשלום.

פרק ד' - מקלטים

1. בללי

- 1.1. על פי החוק על העירייה מוטלת האחריות לפיקוח ובקרה על אחזקתם התקינה של המקלטים הציבוריים הפזורים ברחבי העיר, והמקלטים הפרטיים (בבתים משותפים ובמפעלים).
- 1.2. האחריות על המקלטים במוסדות החינוך מוטלת על מנהלי בתי הספר בסיוע של קב"טי מחלקת מוסדות החינוך במחלקת הביטחון.

2. מקלטים ציבוריים

- 2.1. בעיר בת ים 22 מקלטים ציבוריים. מתוכם 20 באחריות העירייה, ושניים באחריות פיקוד העורף.
- 2.2. מנהל מחלקת הביטחון ציין כי המקלטים שבאחריות פיקוד העורף לא מתוחזקים באופן ראוי, וכי רצוי שהעירייה תקבל את האחריות לתחזוקתם, שכן מדובר במקלטים גדולים שיכולים לתת מענה נוסף לתושבי העיר.

2.3. פתיחת מקלטים בשעת חירום

- 2.3.1. ראש ענף מקלטים וכיבוי אש במחלקת הביטחון אחראי לפתיחת המקלטים בחירום.
- 2.3.2. במחלקת הביטחון קיים ארון מפתחות, לא נעול, ובו מפתחות כל המקלטים בעיר, לרבות מקלטים דו תכליתיים. מפתח למשרדי מחלקת הביטחון מצויים בידי כלל עובדי המחלקה. בנוסף קיים מפתח מאסטר לכל המקלטים בעיר אשר נמצא בידי ראש ענף מקלטים וכיבוי אש, והעתק שלו נמצא בארון המפתחות אשר במחלקה.
- 2.3.3. ב- 05/2019, בשל המצב הביטחוני, הורה ראש העיר על פתיחת המקלטים הציבוריים בעיר. היערכות זו הוגדרה על ידי הנהלת העיר כתרגיל פתיחת מקלטים. לדברי מנהל מחלקת הביטחון תהליך פתיחת כל המקלטים בעיר ארך כ- 45 דקות.
- 2.3.4. בסיוור שנערך ב- 8 מקלטים מצאה הביקורת כי המפתחות תאמו את מנעולי המקלטים, והם לא הוחלפו על ידי המחזיקים בהם.
- 2.3.5. תקנה 9 לתקנות ההתגוננות האזרחית (ציוד ושילוט במקלטים ובמחסים ציבוריים), תשמ"א-1981 מגדירה הנחיות לשילוט שמחוץ למקלטים הציבוריים. על פי התקנות על השלט יהיה כתוב "מקלט" או "מחסה" באותיות דפוס ברורות בצבע שחור, על רקע לבן מחזיר אור, וגודל האותיות צריך להיות 72*50 מ"מ לפחות.
- 2.3.6. הביקורת מצאה כי ברחובות הסמוכים למקלטים הציבוריים קיימים שלטי הכוונה למקלט, זאת על פי התקנה. מנהל המחלקה הוסיף כי לבקשת ראש

העיר, בחודש 09/2019 יוסף שילוט גם בשפה הרוסית, לנוחיות ציבור העולים בעיר. הביקורת מציינת כי בפועל גודל האותיות בשילוט תואם את המינימום הכתוב בחוק, אולם האותיות בשילוט כתובות בצבע אדום (במקום בשחור).

2.4. ציוד חירום במקלטים

2.4.1. על פי תקנה 3 לתקנות ההתגוננות האזרחית (השתתפות רשויות מקומיות), תשט"ז-1955, מוטלת על העירייה האחריות להימצאות ציוד חובה על פי הוראות פיקוד העורף, במקלטים.

2.4.2. תקנות ההתגוננות האזרחית (ציוד ושילוט במקלטים ובמחסים ציבוריים), תשמ"א-1981 מגדירות את הציוד הנדרש, בהתאם לגודל המקלט:

- תרמילי עזרה ראשונה לחובש (מפתח של תרמיל אחד לכל 32 מ"ר) הכולל: 8 תחבושות אישיות, 2 תחבושות בינוניות, 2 תחבושות נגד כוויות (מטלן), 10 משולשי בד, 20 מרפדי גזה, 1 סד עץ מרופד, 1 חוסם עורקים, 1 איספלנית, 3 אגדי גזה, 1 מספריים לעזרה ראשונה, 10 סיכות ביטחון, 1 תרמיל.

- מכלי מי שתיה בקיבולת 160 ליטר.

- בית כיסא כימי.

- פנס זרקור מטלטל.

- אלונקה.

- 80 שקים לאיסוף אשפה.

- 60 שקים למילוי חול.

- עמדת כיבוי אש הכוללת: מחבט כיבוי, את חפירה, 2 דליים לחול ומים.

2.4.3. על פי הנחיות פיקוד העורף ניתן לאחסן את ערכות החירום המיועדות למקלטים, במחסני העירייה, על מנת לשמור על תקינות הציוד, בתנאי שקיים נוהל מתאים לחלוקת ציוד זה בחירום.

2.4.4. במהלך הסיור שנערך ב- 8 מקלטים מצאה הביקורת כי בכל המקלטים מצוי מטף כיבוי אש, בחלקם אף קיים תיק עזרה ראשונה בסיסי, אולם הוא אינו כולל את כל הציוד הנדרש בתרמיל העזרה הראשונה. שאר הציוד המפורט לעיל אינו נמצא במקלטים בהם ביקרה הביקורת.

2.4.5. רכז מל"ח ציין כי הציוד הקיים במחסני החירום מיושן והאחסנה של הציוד לא מבטיחה את זמינותו לשימוש בזמן חירום. העירייה מצאה שטח למחסן החירום ועתידה לבחון את שמישות הציוד הקיים ובהתאם לכך להצטייד ולהשלים את החוסר (פרק ה).

2.5. אחזקת המקלטים

2.5.1 הנחיות תקציב הג"א לרשויות המקומיות, המופץ על ידי מנכ"ל משרד הפנים, לראשי הראשויות המקומיות, מידי שנה, קובע כי תקן כ"א לניהול ואחזקת המקלטים בעיר בה מעל 100 מקלטים יעמוד על 2 עובדים.

2.5.2 במחלקת הביטחון רק עובד אחד, אשר אמון על ניהול הנושא, זאת בנוסף לתחומי אחריות אחרים כגון כיבוי אש, בדיקת מקלטים משוטפים פרטיים ועוד.

2.5.3 הוראת עבודה 5.7.4.02 בנושא אחזקה וטיפול במקלטים עירוניים, מגדירה את פעולות האחזקה השגרתיות והתקופתיות, שעל מחלקת הביטחון לבצע במטרה להבטיח את כשירות ותקינות המקלטים בעיר.

2.5.4 הביקורת מצאה כי קיימת תכנית שנתית למחלקה, בה התייחסות לאחזקה ולטיפול במקלטים עירוניים. תכנית העבודה מחולקת לחודשים אך היא כללית מאוד ואינה מפרטת את המקלטים אותם על ראש הענף לבדוק, מידי חודש.

2.5.5 ראש ענף מקלטים וכיבוי אש ציין כי מידי שנה מתקבלת החלטה לבחור במקלט אחד או שניים לשיפוץ כללי. ההחלטה הספציפית על המקלט מתקבלת בחודשים מאי-יוני, לאחר עונת החורף, על מנת לבחון מקרים של נזילות ונזקי חורף.

2.5.6 הביקורת בדקה ומצאה כי קיים תיק תיעוד לכל מקלט, ובו טפסי הטיפולים והביקורות שבוצעו במקלט.

2.6. מקלטים ציבוריים דו תכליתיים

2.6.1 העירייה עושה שימוש דו תכליתי ב- 70% מהמקלטים הציבוריים שבבעלותה (14 מקלטים), על פי הפירוט שנמצא במחלקת הביטחון:

כתובת המקלט	שימוש	שם המחזיק	החל משנת	האם המחזיק עמותה?
1 יצחק שדה 27	מועדון נוער עירוני	ניסים איטח	2006	x
2 הבונים 4	ישיבה ובית כנסת	בית הכנסת "יששכר שמואל"	1994	x
3 קדושי לוצק 12	בית כנסת	עמותת "עמית לתורה"	2007	✓
4 נגבה 13	סניף בני עקיבא עמידר	בני עקיבא	1980	✓

מחלקת ביטחון

האם המחזיק עמותה?	החל משנת	שם המחזיק	שימוש	כתובת המקלט	
x	1995	בית הכנסת "מעיינות החיים"	בית כנסת	השלושה 18	5
x	2014	אברהם סוויסה	מועדון ובית כנסת	השלושה 52	6
✓	2014	עמותת "אור ישראלי"	מועדון נוער אור ישראל	הגיבורים 40	7
✓	2008	עמותת "תהילת משה"	מועדון שכונתי	פלמ"ח 17	8
x	2008	בית הכנסת "תפארת השלום"	בית כנסת	ישראלים	9
x	2017	גל חגבי	מועדון נוער ובית כנסת	לוויתן	10
--	2018	מחלקת מורשת-	בית כנסת	שרת/רמז	11
--	2005	עיריית בת ים	בית כנסת	רמז 7	12
x	2015	יוני אסקפה	מועדון כושר	הצנחנים 5	13
	--		בשימוש אולפנת צביה	הנרייטה סולד 11	14

2.6.2. מנתוני הטבלה עולה כי ב- 50% מהמקלטים הדו תכליתיים מחזיקים

גורמים, שאינם עמותות, ולא ניתן להקצות עבור הפעילות מבנה ציבורי.

2.6.3. הוראת עבודה 5.7.4.03 בנושא מסירת מקלטים ציבוריים לשימוש של

גורמי חוץ מגדירה את תהליך המסירה של המקלטים הציבוריים, לגופים ו/או עמותות ציבוריות שונים, אופן אחזקתם כמקלטים דו שימושיים, החזרתם לעירייה בתום תקופת ההסכם/השימוש, ואופן הפיקוח של העירייה אחר מצב תקינותם ומוכנותם של המקלטים לשעת חירום.

2.6.4. הביקורת מצאה כי הוראת העבודה היא מ- 10/06/2010, לפני כ- 9 שנים,

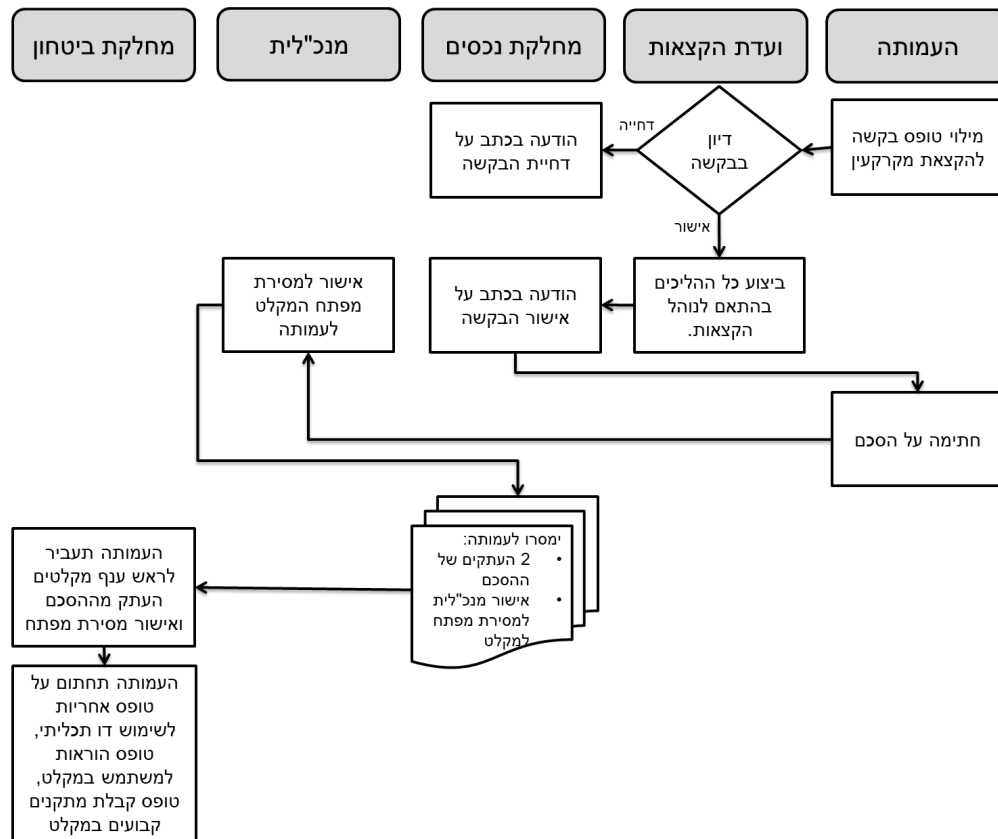
והיא לא תואמת את השינוי שנערך בתהליך בעקבות השינוי המבני שנעשה במחלקת נכסי העירייה.

2.6.5. להלן תרשים המתאר את תהליך הקצאת המקלט, כפי שהוא בא לידי ביטוי

בהוראת העבודה:

מחלקת ביטחון

2.6.6. הביקורת מצאה כי במחלקת הנכסים אין רישום מסודר לעמותות/גופים המחזיקים במקלטים המצוינים לעיל. אולם, במחלקת הביטחון קיים רישום של שם המחזיק ואיש הקשר על מנת שראש ענף מקלטים וכיבוי אש יידע עם מי לצור קשר בעת הצורך.

2.6.7. הביקורת מצאה כי רק עבור שני מקלטים מתוך 14 מקלטים דו תכליתיים קיימת הקצאה. המקלט ברחוב הפלמ"ח 17 הוקצה לעמותת "תהילת משה", והמקלט ברחוב קדושי לוצק 12 הוקצה לעמותת "עמית לתורה".

2.6.8. הביקורת מצאה כי עבור שתי הקצאות אלו קיים הסכם חכירה חתום, מיום 01/06/2011, למשך 5 שנים, אשר הסתיים ב- 31/05/2016, עם אופציה להאריך את ההסכם עד 2021. הביקורת מציינת כי לא קיים הסכם (או תוספת להסכם) למימוש האופציה הקיימת בהסכם.

2.6.9. ההסכם לא כולל התייחסות ספציפית לשימושים המותרים במקלט, פינוי המקלט בעת חירום, התחייבות לשמירה על ציוד החירום ועוד.

2.6.10. כמו כן, בהיעדר מסגרת חוזית תקפה לאותם גופים ועמותות הפועלים במקלטים, אין העירייה מפקחת על מנת לוודא כי הם מבטחים את המבנה, ואת העובדים והמבקרים בו בעת הפעילות.

2.6.11. בנוסף, בהיעדר הסכם עם מרבית המשתמשים במקלטים העירוניים לא ברור על מי חלה החובה בתשלומי ארנונה, מים, חשמל או כל התחייבות נוספת.

2.6.12. השוכרים ו/או המשתמשים אינם חתומים על הסכם בו הם מתחייבים שלא להחליף את מנעולי המקלט הנמצא בשימושם.

2.6.13. הביקורת סבורה כי יש לפעול בהקדם על מנת להסדיר את אחזקתם ופעילותם של כלל הגופים והעמותות במקלטים הציבוריים, כפי שנדרש על פי החוק ועל פי נהלי העירייה.

3. מקלטים בבתי הספר

3.1. תפיסת המיגון החדשה שגובשה, במערכת הביטחון, למיגון האוכלוסייה, במדינת ישראל, מתבססת על המרחב המוגן. המרחב המוגן הוא מרחב זמין המספק לחוסים בו הגנה מפני נשק קונבנציונאלי ובלתי-קונבנציונאלי לזמן שהייה של כמה שעות. תפיסה זו תקפה גם לגבי מוסדות החינוך, ופיקוד העורף קבע, כי יש לבחור את המרחב "הכי מוגן שיש" במוסד החינוכי על פי סדר העדיפויות הבא:

3.1.1. מרחב מוגן תקני- המרחב המוגן, שהוחל בבנייתו מאז 1992.

3.1.2. מקלט- התלמידים במוסד החינוך ישתמשו במקלט בזמן חירום בתנאי שיהיו מסוגלים להגיע אליו תוך דקה וחצי, זמן ההתראה העומד לרשותם, באזור בת ים, על פי מפת ההתגוננות של פיקוד העורף.

3.1.3. חדר מדרגות.

3.1.4. מרתף.

3.1.5. חדר אטום שנעשו בו שיפורי מיגון לחירום- במידה ובבית הספר לא קיים מרחב מוגן או מקלט, ניתן למגן חלל פנימי מתאים על פי בחירתה של הנהלת המוסד ולהכינו כחדר מוגן ואטום על ידי ביצוע "שיפורי מיגון קבע", בהתאם להנחיות פיקוד העורף, אשר יעלו את רמת המיגון של מעטפת החדר האטום מפני נשק קונבנציונלי ובלתי-קונבנציונלי. התכנון והביצוע ייעשו על ידי גורמים מקצועיים, לפי מפרט פיקוד העורף.

3.1.6. פינת הכיתה, בצמוד לרצפה ובצמוד לקיר פנימי, מרוחק מחלונות.

3.2. הביקורת מצאה כי עבור כל אחד מבתי הספר בעיר קיים תיק ביטחון בו מוגדר המרחב "הכי מוגן" לכל כיתה. מידי שנה, בתחילת כל שנת לימודים, קב"ט מוסדות החינוך של בית הספר, ביחד עם הנהלת בית הספר, בוחנים את המרחב הבטוח ואת התאמתו לשינויים במספר התלמידים.

3.3. בבתי ים יש כ- 100 מקלטים, במוסדות החינוך, ובכל אחד מתיקי מוסדות החינוך מפורט פתרון המיגון הטוב ביותר, ובהתאם לכך מתרגלים התלמידים את פינוי הכיתות בשעת חירום.

3.4. הביקורת מצאה כי האחריות על תחזוקת המקלטים במוסדות החינוך היא באחריות מחלקת תחזוקת מוסדות החינוך. לפני כ- 5 שנים הכין מנהל מחלקת הביטחון דוח ליקויים בו מפורטים כל דרישות התחזוקה לשיפוץ המקלטים. הדוח הועבר לסגן מנהל חטיבת קהילה ולמנהל מחלקת תחזוקת מוסדות חינוך.

3.5. לדברי מנהל מחלקת הביטחון קיימים ליקויים רבים, אולם לא נמצא התקציב לתיקונם. ראש ענף מקלטים וכיבוי אש מסייע, ככל שניתן, בבדיקת המקלטים, אולם אין לו את האפשרות לתת מענה מלא הן מבחינת היקף הזמן שנדרש לנושא והן מבחינת התקציב.

3.6. מקלטים בגני ילדים

3.6.1. משרד החינוך הגדיר נוהל היערכות לשעת חירום עבור גני הילדים (מספר 5.4-11) אשר נכנס לתוקפו ביום 08/11/2016. על פי הנוהל הלימודים בגני הילדים יתקיימו אם קיים מקלט, חדר ביטחון או מרחב מוגן בגן, בהתאם להחלטת קב"ט מוסדות החינוך. הנוהל קובע כי מומלץ שמספר הבוגרים בגן יהיה כך שעל כל 5 ילדים יהיה בוגר אחד.

3.6.2. הביקורת מצאה כי למרות שפיקוד העורף הגדיר את המענה הבטוח ביותר לכל אחד מהגנים, קיימים 11 גנים בעיר להם פתרון המיגון המוצע אינו מספק את מחלקת הביטחון, ובמידה ויוכרז מצב חירום הוחלט כי לא יתקיימו לימודים בגנים אלו.

4. מקלטים פרטיים משותפים

4.1. על פי הגדרות פיקוד העורף מקלט פרטי משותף הוא מקלט בבעלות פרטית משותפת של מעל לשני בתי אב בתוך בניין או חיצוני לבניין.

4.2. מקלטים פרטיים משותפים מהווים נדבך מרכזי במיגון אזרחי העיר. על פי סעיף 14 (א) לחוק ההתגוננות האזרחית, תשי"א-1951 האחריות לאחזקת המקלטים המשותפים חלה על הדיירים/ועד הבית, ואילו האחריות על הבקרה והאכיפה כי המקלטים ערוכים ומוכנים לשעת חירום חלה על הרשות המקומית.

4.3. על מנת להעלות את רמת הכשירות של מקלטים פרטיים משותפים, ולבנות מנגנון לבקרה ואכיפה של הרשויות המקומיות, הטמיע פיקוד העורף במרץ 2011 נוהל אחזקת מקלטים פרטיים משותפים.

4.4. מיפוי מקלטים פרטיים משותפים

4.4.1. על פי נוהל פיקוד העורף, על הרשות המקומית לאתר את כלל המקלטים הפרטיים המשותפים בשטחה, ולאסוף מידע באשר לכתובת המקלט, הבתים אותם הוא משרת ופרטי ועד הבית (שם וכתובת למשלוח ותיאום).

4.4.2. הביקורת מצאה כי מיפוי כאמור בוצע לפני כ- 5 שנים על ידי פיקוד העורף, אולם לדברי רכז מלי"ח המידע המעודכן במערכת ה-GIS בעקבות המיפוי שנעשה אינו מדויק, ולכן לא ניתן לדעת את מספר המקלטים הפרטיים המשותפים.

4.5. חוק עזר עירוני

- 4.5.1. נוהל פיקוד העורף קובע כי על העירייה לחוקק חוק עזר עירוני המגדיר את סמכויות הרשות המקומית בביצוע בקרה ואכיפה במקלטים פרטיים משותפים.
- 4.5.2. סמכויות אלו חייבות לכלול את אפשרות כניסת הפקח לשטח פרטי ואת האפשרות לקנוס תושב ו/או ועד בית.
- 4.5.3. הביקורת מצאה כי ב- 25/05/2014 אימצה מועצת עיריית בת ים את חוק עזר לדוגמה לעיריות (החזקת מקלטים), תשל"ו-1975.
- 4.5.4. הביקורת מדגישה כי חוק העזר אינו כולל אכיפה וענישה וממליצה לעדכנו בהתאם להנחיות נוהל פיקוד העורף.
- 4.5.5. סמנכ"ל תפעול ושפ"ע קיבל את ההמלצה לעדכון חוק העזר והתאמתו להנחיות פיקוד העורף, והנחה את מנהל אגף הפיקוח העירוני לפעול מול היועצת המשפטית לצורך שינוי חוק העזר, ולהסמיך את הפקחים בהתאם לחוק החדש, לאחר אישורו במועצת העיר ובמשרד הפנים.

4.6. בקרה ואכיפה במקלטים פרטיים משותפים

- 4.6.1. נוהל פיקוד העורף קובע כי האכיפה והבקרה, אותם יש לבצע במקלטים הפרטיים המשותפים, יבוצעו על ידי תקצוב משרה לפקח שתפקידו יהיה לבצע פיקוח עירוני על שמישות המקלט הפרטי. רצוי שהוא יהיה הנדסאי בניין או אדריכל. פקח זה יעבור הסמכה מיוחדת על ידי אנשי פיקוד העורף.
- 4.6.2. הנוהל אף מגדיר כי היחס המומלץ הינו משרה אחת על כל 1,500 מקלטים פרטיים משותפים, כך שעל פי אומדן גס אותו ערכה הביקורת על עיריית בת ים להעסיק פקח אחד לצורך הפיקוח והבקרה על מקלטים אלו, אולם אין היא מעסיקה פקח לעניין זה.
- 4.6.3. בנוסף, על העירייה להודיע לאזרחים על קיום ביקורת במקלטים, זאת בסמוך למועד הבדיקה. מועד הבדיקה יתואם מול ועד הבית כ- 30 ימים לפני ביצועה. בנספח לנוהל מופיע מסמך דוגמא לתיאום ביקורת, בו התייחסות לנושאים שיבדקו: ניקיון המקלט ממיטלטלין, תשתית חשמל תקינה, מסגרות תקינה, אינסטלציה ותברואה.
- 4.6.4. הפקח יבצע את הביקורת על בסיס טופס בדיקה זה, ובמידת הצורך, יסווג את התיקונים הנדרשים, על פי סדר עדיפויות, כך שתיקונים קלים יבוצעו על ידי ועד הבית, ללא צורך בדיווח, ותיקונים משמעותיים יתוקנו עד למועד שיקבע על ידי הפקח. תתואם בדיקה חוזרת במועד שלא יעלה על 90 ימים מהמועד האחרון שניתן לתיקון הליקויים.
- 4.6.5. הביקורת מצאה כי הנחיות פיקוד העורף אינן מיושמות. כיום לא מתקיימת אכיפה יזומה, וקיימים שני תרחישים בהם נעשית בדיקה של מקלט:

- בקשה להיתר בנייה בבניין בו קיים מקלט פרטי משותף -
אחד התנאים למתן היתר הבנייה הוא ביקורת כי המקלט ראוי לשימוש.
במקרים אלו ראש ענף מקלטים וכיבוי אש בודק את המקלט ואת המתקנים בו ובמידת הצורך מוציא הנחיות לתיקון הליקויים שנמצאו. האישור לצורך היתר הבנייה ניתן רק לאחר תיקון הליקויים. מידי חודש קיימות עשרות בקשות בהם מטפל ראש ענף מקלטים.
  - תלונה שהתקבלה במוקד העירוני -
בדרך כלל התלונות המתקבלות הן בגין שימוש או אחסון ציוד במקלטים הפרטיים. במקרים אלו, הטיפול נעשה על ידי הפיקוח העירוני ומתייחס רק לניקיון המקלט ממטלטלין ולא מתייחס לתקינות המתקנים החיוניים בו, בהתאם לחוק עזר לבת ים (שמירה על הסדר והניקיון), התשמ"ד-1984.
- 4.6.6. הוראת העבודה של מחלקת הביטחון אינה כוללת את תהליך הבקרה והאכיפה במקלטים פרטיים משותפים. לאחר עדכון חוק העזר בתהליך האכיפה, יש להשלים הוראת עבודה זו ולהטמיעה בפורטל הנהלים העירוני.

פרק ה' - מחסני החירום

1. כללי

1.1. הפעלת מערך קליטת מפונים וטיפול בחללים, בשעת חירום, מחייבת קיומו של ציוד זמין לשימוש והפעלה, בעת חירום, המאוחסן במחסני החירום של העירייה. רשות פס"ח (פינוי, סעד, חללים) עליונה במשרד הפנים פרסמה באוקטובר 2014 נוהל בנושא "אחסנה, אחזקה וטיפול בציוד פסח, במחסני החירום, שברשות המקומית (נוהל מספר 27), במטרה להנחות את האחראים על הציוד, ברשויות המקומיות, בשיטות האחסנה, האחזקה והטיפול בציוד לקליטת מפונים ולטיפול בחללים בשעת חירום.

2. מבנה מחסני החירום

2.1. מחסני החירום של העירייה מפוזרים ב- 3 מוקדים :

- 2.1.1. **מתחם המשק**- מחסן החירום הראשי. המחסן חסום לגישה בשנים האחרונות בשל בנייה של בית המשפט.
- 2.1.2. **רחוב אהוד קינמון 23**- מכולות שמונחות בחצר המבנה, והגישה אליהן חסומה על ידי סירות של אגף החופים. בין המכולות מונח ציוד ללא קירו, ללא הגנה מנזקי שמש ו/או גשם.
- 2.1.3. **מתחם תיאטרון "נוצר"**- מכולה שמונחת בצמוד למחסן פיקוד העורף. בנוסף לכך יש לעירייה שני חפ"קים (חוליית פיקוד קדמית) המאוחסנים במחסן פיקוד העורף.
- 2.2. בהתאם לנוהל רשות פס"ח עליונה, על הציוד המיועד לקליטת מפונים ולטיפול בחללים להיות מאוחסן בנפרד מהציוד של העירייה.
- 2.3. הציוד מאוחסן בכל אותם מקומות לעיל בתנאי אחסון לא נאותים. קיים ציוד רב שרכז מל"ח לא יודע מהי מידת זמינותו לשימוש. לדבריו מרבית הציוד שנמצא במתחם המשק אינו ראוי לשימוש בשל ליקויים קשים באחסונו.
- 2.4. רכוז מל"ח ציין כי הנהלת העיר הגיעה לסיכום עם פיקוד העורף שהמחסן, במתחם תיאטרון "נוצר", יועבר לידי העירייה, אך לא נקבע מועד להעברתו. לאחר קבלת המחסן, רכוז מל"ח יפעל לריכוז הציוד במתחם זה, מיונו ובחינתו, לרבות מחיקת הציוד שאינו שמיש מהמלאי.
- 2.5. בהתאם לציוד השמיש הנותר ניתן יהיה לבנות את צורכי הציוד של העירייה ולהזמינו. רכוז מל"ח ציין כי במהלך חודש אוגוסט הוא יחל בתהליך בחינת איכות הציוד הקיים.
- 2.6. הביקורת מדגישה כי נוהל רשות פס"ח עליונה ממליץ להשתמש, ככל שניתן, במשטחים ולא במדפים על מנת לאפשר אחסנת ציוד רב יותר ולמייין את הציוד על פי סוג המתקן.

מנהל מחלקת הביטחון הסביר כי קיים סיכום עם רשות פס"ח לסיוע ברכש ציוד החירום. העירייה הגישה קול קורא על סך 1,000,000 ₪ מתוכו כ- 100,000 ₪ נחוצים לשיקום והכנת מחסן החירום לשימוש, ושאר הסכום ישמש לרכש ציוד החירום. לדבריו עם סיום תהליך ההצטיידות לא אמורים להיות פערים משמעותיים בין הציוד במחסני העירייה (לאחר הרכש) ובין צורכי העירייה בחירום.

3. אחזקה וטיפול בציוד

3.1. נוהל רשות פס"ח עליונה מפרט את הטיפול המונע בציוד החירום המאוחסן, במחסני הרשות, תוך התייחסות לסוגי הפריטים הקיימים. לדוגמא תהליך חיסון תמידי נגד עש בשמיכות או לחילופין אוורורן אחת לשנה.

3.2. בנוסף, קובע הנוהל כי יש לבצע ביקורת חזותית במחסן פעמיים בשנה. הביקורת תכלול איתור חדירת מים למחסן, איתור עקבות מכרסמים, ניכוש עשבים סביב המחסן למניעת דלקות, סגירת אריזות פתוחות ועוד.

3.3. הביקורת מצאה כי הטיפול המונע בציוד החירום לא נעשה במשך שנים, כמו גם הביקורת החזותית הנדרשת. רכז מל"ח ציין כי בשנתיים האחרונות לא ניתן היה להיכנס למחסן המרכזי, במתחם המשק, בשל בניית בית המשפט, ובשנים אלו הוא מודע למפגעים רבים בגג המבנה. לדבריו יש במחסן מזרנים מלאי עובש, וציוד פגום רב. גודל הנזק יתברר עם פינוי המחסן.

3.4. ספירת מלאי

3.4.1. ספירת מלאי יש לקיים אחת לשנה עד ה- 31 בדצמבר. העתק מדוח ספירת המלאי יש להעביר למרכז פסח המחוזי.

3.4.2. ספירות המלאי לא נערכות באף אחד מהמתחמים בהם קיים ציוד חירום.

4. סיכום

4.1. הביקורת מדגישה כי נוהל רשות פס"ח עליונה אינו מיושם על ידי העירייה. הציוד הקיים אינו ראוי לשימוש, ונכון למועד הביקורת אין תכנית סדורה לתיקון הליקויים הקיימים, זאת למרות שהליקויים ידועים לאחראים על הנושא והנהלת העיר.

4.2. יש לבנות תכנית להעברת הציוד הקיים למחסן החירום, במתחם תיאטרון "נוצר", הכוללת את לוחות הזמנים המתוכננים לביצועה. יש להגדיר בתכנית את אבני הדרך להכשרת מחסן החירום ואת לוחות הזמנים לאבני דרך אלו. אבני הדרך חייבים לכלול, בין היתר, התייחסות להיבטים הבאים:

4.2.1. בחינת שמישות ציוד החירום הקיים.

4.2.2. עריכת רשימת ציוד נדרשת על מנת להשלים את הפער הקיים

4.2.3. התאמת המחסן הקיים לצורכי העירייה, בהתאם להנחיות ודרישות פיקוד העורף ורשות פס"ח.

מחלקת ביטחון

4.2.4. כתיבת נהלי עבודה הכוללים את היבטי האחזקה והשמירה על הציוד, בהתאם להנחיות רשות פס"ח.

פרק ו'- כיבוי אש ומניעת דלקות

1. תכנית עבודה בנושא כיבוי אש

- 1.1. מניעת דלקות היא אבן יסוד השמירה על רכוש ומקרקעין של העירייה, ושמירה על בטיחות עובדיה.
- 1.2. תכנית העבודה של מחלקת הביטחון, לשנת 2019, בתחום כיבוי האש, כוללת התייחסות לתכנית כיבוי האש.
- 1.3. התכנית שהוצגה לביקורת היא תכנית חודשית הכוללת את תהליך חלוקת עבודת התקנת מערכות כיבוי האש במוסדות החינוך ובמוסדות העירייה, ביקורת מערכות גילוי אש ועשן והשלמת הוראה 523 של נציב כבאות והצלה בנושא סידורי בטיחות אש במוסדות החינוך (התקנת מערכות גילוי אש).
- 1.4. הביקורת מדגישה כי תכנית העבודה כללית מאוד, וכתובה באופן שאינו ניתן למדידה ולבקרה.
- הביקורת ממליצה לבנות את תכנית העבודה, באופן מפורט, אשר יכלול את המקומות בהם צפוי להתקין מערכות כיבוי אש, לערוך ביקורות וכד. תכנית עבודה מפורטת יכולה להוות כלי עבודה ניהולי באמצעותו יכול מנהל המחלקה לבחון ולבקר את העמידה ביעדים אותם המחלקה הציבה לעצמה.

2. ביקורת ציוד כיבוי אש

- 2.1. בכל מוסד עירוני וחינוכי יש לערוך ביקורת למניעת דליקות בשלוש רמות שונות:
  - 2.1.1. ביקורת על ציוד הכיבוי תיעשה על ידי מפקד איגוד ערים לכיבוי אש.
  - 2.1.2. ביקורת ותחזוקת ציוד הכיבוי תיעשה, בתדירות שנתית, על ידי מנהל ענף כיבוי אש ומקלטים.
  - 2.1.3. ביקורת באחריות מנהל המוסד.
- 2.2. הביקורת מצאה כי מנהל ענף כיבוי אש ומקלטים עורך ביקורות יזומות בכל אחד ממוסדות החינוך ומבני העירייה. במהלך הביקורת הוא בודק את ציוד הכיבוי הקיים, תקינותו, תקפם של מטפי הכיבוי הקיימים במתחם ואת מיקומם, וכן את המספר הסידורי המוטבע בגוף מטף הכיבוי.
- 2.3. דוחות הביקורת הללו נשמרים במחלקת הביטחון.
- 2.4. על פי הוראת עבודה 5.7.4.08- ביקורת מניעת דלקות, על מנהל מוסד עירוני/חינוכי לבצע בקרה שוטפת בתדירות חודשית. הבקרה תוודא כי:
  - 2.4.1. ציוד הכיבוי מוצב במקומו המיועד.
  - 2.4.2. הגישה לציוד חופשית ואין בסביבתו חפצים המסתירים או מונעים גישה אליו.

2.4.3. הוראות שימוש בציוד נמצאות בקרבת הציוד, והן קריאות ומופנות לעבר המשתמש.

2.4.4. אמצעי האבטחה על הציוד (ניצרות/חותמים) נמצאים ושלמים.

2.4.5. אין סימני דליפה במטפי הכיבוי או בגלגלי צינורות המים.

2.5. הביקורת לא מצאה תיעוד לקיום הבקורות האמורות. לדברי ראש ענף כיבוי אש ומקלטים הוא לא מעודכן בקיומן, גם לא במקרים בהם מתגלים ליקויים, ובשל העומס הקיים וריבוי המשימות, אין לו את האפשרות לעקוב אחר הנושא באופן שוטף.

הביקורת ממליצה כי הביקורת השנתית, אותה מבצע ראש ענף כיבוי אש ומקלטים, בכל המוסדות, תכלול גם התייחסות לביקורות השוטפות המבוצעות, במוסדות החינוך ובמוסדות העירייה, ולמצאים העולים מהן.

3. דרישות כיבוי האש במוסדות החינוך

3.1. בעקבות החמרת תקן דרישות כיבוי האש, במוסדות הלימוד, לפני כעשור, נדרשו עבודות התאמה גדולות בכל מוסדות החינוך בעיר.

3.2. בשנת 2010 נערך דיון עם איגוד ערים לשירותי כבאות במטרה להגיע להבנות באשר לביצוע דרישות כיבוי האש, למוסדות החינוך, בעיר בת ים, וסיוע במימון העבודות הנדרשות.

3.3. על פי הסיכום בין איגוד ערים ועיריית בת ים הוחלט על תכנית עבודה רב שנתית על פני 7 שנים במהלכה תישם העירייה את דרישות איגוד הכבאות. עלות התכנית נאמדה בכ- 7 מיליוני ש"ח.

3.4. הביקורת בחנה את תכנית העבודה ומצאה כי רובה יושמה. מנהל ענף כיבוי אש ומקלטים הסביר כי במהלך השנים נעשו מספר שינויים בתקן, והוא נאלץ לשנות את תכנית העבודה בהתאם לדרישות המתחדשות מעת לעת.

3.5. הביקורת מצאה כי עבודות שנעשו במוסדות החינוך ובמבני העירייה כגון: התקנת לחצני חירום, התקנת מערכות מתקדמות לגילוי אש ועשן וכן התקנת מתזי מים לא באו לידי ביטוי בתכנית הרב שנתית שהוצגה, אולם בוצעו וזאת בשל השינויים שנדרשו.

פרק ז' - כלי ירייה

1. כללי

1.1. חוק כלי הירייה, התש"ט-1949 ותקנותיו מסדירים את נושא הרישוי, הנשיאה וההחזקה של כלי ירייה. סעיף 9 לחוק מסמיך את הרשות המקומית לתת לממונה של יישוב ראוי רישיון מיוחד להחזקת כלי ירייה להגנת הנפש והרכוש של היישוב. עיריית בת ים הוכרה כ- "יישוב ראוי", בהתאם לסעיף 9 בחוק, ומינוי מיוחד לניהול "מפעל ראוי" ניתן לאחד מהקב"טים של מוסדות החינוך, במחלקת הביטחון. מינוי זה אושר על ידי האגף לרישוי כלי ירייה, במשרד לביטחון פנים, והוא אישי ולא ניתן להעברה.

2. הוראת עבודה

- 2.1. מטרת הוראת עבודה 5.7.4.09 - "חלוקת נשק לעובדי העירייה" הינה לקבוע את אמות המידה לניפוק נשק לעובד, והדרך בה יש לבצע את תהליך הניפוק.
- 2.2. הוראת העבודה מבוססת על הנחיות המשרד לביטחון פנים ומשטרת ישראל, וכוללת התייחסות לנושאים הבאים:
- 2.2.1. כללי זהירות, והוראות פתיחה באש.
  - 2.2.2. אופן החזקת הנשק, נשיאתו והאימון בו על ידי מחזיק הנשק.
  - 2.2.3. שמירה על נשקים ב- "מפעל הראוי" העירוני.
  - 2.2.4. אופן הדיווח במקרה של אובדן נשק.
- הוראת העבודה נכתבה ב- 15/07/2007, ויש לעדכנה.

3. תנאים להחזקת נשק

- 3.1. הוראת עבודה 5.7.4.09 - חלוקת נשק לעובדי העירייה מגדירה את אמות המידה לחלוקת נשק לעובדי עירייה. על פי הוראת העבודה נשקים ימסרו לעובדים הבאים:
- 3.1.1. אחראי ביטחון במוסד חינוכי.
  - 3.1.2. עובדי מחלקת הביטחון העירונית.
  - 3.1.3. אחראים על אבטחת מוסדות עירוניים.
  - 3.1.4. עובדים אשר מתוקף תפקידם מסיירים או שוהים במקומות מבודדים ו/או בשעות לא שגרתיות.
- 3.2. עובד עירייה המבקש לקבל רישיון לקבלת נשק, מעיריית בת ים, מעביר לאחראי את בקשתו המנומקת. הבקשה מאושרת במידה והיא עומדת בקריטריונים שהוגדרו בנהלי העירייה.
- 3.3. הביקורת מצאה כי לעירייה 48 כלי נשק, מתוכם 29 נמצאים בידי עובדי עירייה והשאר מאוחסנים בחדר הנשקים.

3.4. ממונה מפעל ראוי (שהינו אחד הקב"טים) מנהל תיעוד מלא עבור כל אחד מעובדי העירייה שקיבל אישור לנשיאת נשק. התיעוד כולל:

- 3.4.1. בקשת העובד לנשק, חתומה על ידי הממונה שלו (מדרגת מנהל מחלקה).
- 3.4.2. אישור למסירת נשק לעובד המתקבל ממושרד הפנים.
- 3.4.3. ריאיון עם ממונה מפעל ראוי על מנת לבחון את התאמתו לנשיאת נשק.
- 3.4.4. הצהרת בריאות חתומה על ידי רופא המעידה על כשירותו הרפואית של העובד (טופס של האגף לרישוי כלי ירייה במשרד לביטחון פנים).
- 3.4.5. הצהרת העובד כי הוא קרא והבין את הוראות הפתיחה באש. הצהרה ניתנת מידי שנה, אחר ריענון ההנחיות על ידי ממונה מפעל ראוי.
- 3.4.6. הצהרת העובד כי יש בביתו כספת יעודית, התואמת למפרט הנדרש על ידי משטרת ישראל, וכי אין לאף אדם אחר אפשרות גישה לכספת זו.
- 3.4.7. טופס מסירת נשק (עם תוקף לשנה אחת).
- 3.4.8. צילום של הרישיון שניתן לעובד (תקף לשנה אחת, עד לסוף חודש מרץ).
- 3.4.9. אישור לביצוע מטווח.

3.5. הביקורת בדקה תיעוד עבור 3 עובדים, המהווים 10% מהעובדים להם ניתן נשק. עבור כל העובדים נמצא תיעוד מלא בהתאם לפירוט לעיל. הביקורת משבחת את רצינותו של ממונה המפעל הראוי, וטיפולו המסור בנושא נשקי העירייה.

4. חידוש רישיון

4.1. על פי תקנות כלי ירייה (תוקפם של הרישיונות), התשס"ג-2002, רישיון לפי סעיף 9 לחוק ניתן לשנתיים מהמועד הכללי לחידושו, שהוא ה- 01/04 של כל שנה אי זוגית. הביקורת מדגישה כי אגף הרישוי לכלי ירייה, במשרד לביטחון הפנים, העניק לעירייה רישיון מיוחד להחזקה והפעלה של כלי ירייה לתקופה של שנתיים עד ל- 31/03/2021.

5. הכשרת עובדים לנשיאת נשק

5.1. בהתאם להנחיות משטרת ישראל על כל עובד המחזיק בנשק של העירייה לעבור הכשרה הכוללת הדרכה לגבי הוראות השימוש בנשק ובטיחות, וכן לבצע מטווח באש חיה.

5.2. הביקורת מצאה כי כל העובדים המחזיקים בכלי ירייה של העירייה עברו את ההכשרה, וכי תיעוד לכך נמצא אצל ממונה המפעל הראוי. כמו כן, לדבריו במעמד קבלת הנשק, מקבל העובד הנחיות באשר לאופן נשיאת הנשק, אחסונו והשימוש בו. במעמד זה מובהר לעובד כי עליו לשאת את הנשק על גופו במסגרת עבודתו.

5.3. על פי הנחיות המשרד לביטחון הפנים נקבע כי על עובד המורשה לשאת נשק של העירייה לבצע הכשרה בירי במטווח קליעה לפחות פעם בשנה, ותדרוך בהוראות השימוש בנשק אחת ל-6 חודשים.
על פי בדיקת הביקורת לממונה המפעל הראוי רשימה של כל העובדים המורשים לשאת נשק ובה ניהול מועדי ההכשרה בירי במטווח קליעה וכן מועדי קבלת התדריך.

6. חדר הנשקים של העירייה

- 6.1. לעירייה 29 נשקים (אחד העובדים הפקיד זמנית את הנשק בחדר הנשקים) המוחזקים בחדר נשקים. חדר הנשקים נמצא במרתף מוקד החירום של העירייה, והנשקים מאוחסנים בתוך כספת.
- 6.2. הביקורת מצאה כי פתיחת הדלת של חדר הנשקים יוצרת קריאה במוקד העירוני, ולכן ממונה המפעל הראוי מודיע למוקד בטרם הוא נכנס לחדר הנשקים.
- 6.3. הביקורת בדקה את מערכת ההתרעה של דלת הכניסה לחדר הנשקים ומצאה כי עם ניסיון הכניסה לחדר הנשקים התקבלה הודעה במוקד והם יצרו קשר עם ממונה המפעל הראוי.